

नेपालको पहिलो बौद्ध मासिक पत्रिका

आनन्द भूमि

The Ananda Bhoomi

वर्ष १३ अङ्क १ वैशाखवृत्तपूर्णिमा (स्वांयापुर्णि)

रु. १५/-

नेपालको पहिलो बौद्ध मासिक पत्रिका

आनन्द भूमि

बु.सं. २५४९ ने.सं. ११२५ स्वांयापुन्हि २०६२, वैशाखपूर्णिमा वर्ष ३३ अंक १

The Ananda Bhoomi A Buddhist Monthly:

Year. 33 No. 1

बुद्ध वचन

हृन्द दानि, भिक्खवे, आमन्त्यामि वो
वय धम्मा सङ्खारा अप्पमादेन सम्पदेथा'ति
अयं तथागतस्स पश्चिमा वाचा ॥
यो इमस्मिं धम्मविनये, अप्पमतो विहस्सतिं
पहाय जातिसंसार, दुक्खस्सन्तं करिस्सती'ति ॥
भिक्खुरु ! संस्कार धर्म सवै नासवान
हुन् अप्रमाद भई सम्पादन गर्नु,
यो बुद्धको अन्तिम वचन हो ॥
जसले धर्म विनयपूर्वक प्रमाण भई विहार गर्दछ
उसले संसाररूपी आवागमनरूपी बाटोलाई
प्रहाण गरी दुःखबाट मुक्त हुन्छ ॥

कार्यालय ठेगाना

आनन्दकुटी विहार गुथि

पोष्ट बक्स : ३००७, आनन्दकुटी विहार, स्वयम्भू
फोन : ४२७१४२०, फ्याक्स : ४२२८०९७
ई-मेल : anandkuti@mail.com.np

विषय सूची

१) सम्पादकीय		२
२) पाठक प्रतिक्रिया		३
३) द्वन्द्व होइन, शान्तिको खाँचो छ	भिक्षु कोण्डन्य	४
४) मेत्ता सेन्टर (मैत्रीकेन्द्र) एक परिचय	श्री सत्यना शाक्य	७
५) दशपारमिता	आचार्य भिक्षु कुमार काश्यप	८
६) बालमञ्च		९
७) गुणधर्म भएको राजा ठूलो	भिक्षु अश्वघोष महास्थविर	१०
८) इहलोकिक र परलोकिक सुख	भिक्षु कोलित	१२
९) Buddhism and the Modern World	Ven. Beligalle Dhamajyoti	१५
१०) Buddhism-The religion which seeks a solution to the problems	Prof. Suwarna Shakya	१७
११) Celebrating Vaisak Poornima which seeks a solution to the problems	Dr. Ganesh Mali	२०
१२) Buddhist View of Human Life	Ven. Rahul	२१
१३) स्वाँया पुन्हीया भिन्नुना	घोषक शाक्य, प्रदिप	२२
१४) A Prayer for Buddha's Birthday	Ven. Master Hsing Yun	२४
१७) बौद्ध गतिविधि		२७

आवरण पृष्ठ

नव निर्मित लुम्बिनीको महामाया मन्दिर र
बुद्धका त्रिसयौं चित्रण

वार्षिक रु. १५०१-

एकप्रति रु. १५१-

वार्षिक ग्राहक बनी सहयोग गर्नु

संस्कृत विद्यापीठ, काठमाडौं
आनन्दभूमि

निर्देशक

भिक्षु कुमारकाश्यप महास्थविर

सल्लाहकार

भिक्षु ज्ञानपूर्णिक महास्थविर
तीर्थनारायण मानन्धर

सम्पादक

भिक्षु धर्ममूर्ति

द्वितीय सम्पादक

सुधरत्न शाक्य

व्यवस्थापक

डा. अनूप श्रेष्ठ/चाथ्य

सहयोगी

श्री. प्रजारत्न / श्री. अशोक

आर्थिक व्यवस्थापक

माणिकरत्न शाक्य

विशेष सहयोगी

त्रिभुवनधर तुलाधर

सहयोगी

मणिरत्न तुलाधर

सहयोगी

बुद्धजयन्ती समारोह समिति (श्रीधर), भिक्षु मैत्री
महास्थविर (लुम्बिनी), अ. इन्द्रावती, नरेश वज्राचार्य
(बुटवल), सुनकेशरी श्रेष्ठ (बनेपा), सत्यना शाक्य,
उर्मिला महर्जन, सरिता अवाले, सर्जु वज्राचार्य
(पाल्पा), उत्तम बुद्धाचार्य (पोखरा),
याम शाक्य (बेनी), कृष्णप्रसाद शाक्य (वाग्लुङ),
शेखर शाक्य (नारायणगढ)

कम्प्युटर सज्जा

तथा

आवरण सज्जा

नसना कम्प्युटर सर्भिस, ४२४७०६५

मुद्रण

सुप्रवाह प्रकाशन प्रा. लि., ४२८०६९४

प्रकाशक

आनन्दकुटी विहार गुधि
आनन्दकुटी विहार, स्वयम्भू

सम्पादकीय

शान्तिको कामनाका साथ

बुद्धजयन्ती मनाऔं

आजको एकाईसौं शताब्दी आधुनिक वैज्ञानिक युगको जमानामा नयाँ नयाँ जनउपयोगी आविश्कारका साथै आम विनाशकारी न्यूक्लियर बमको पनि आविश्कार भइरहेका छन् । हातहतियारको नविनतम विकास र उत्पादनमा विकसित तथा अविकसित देशहरूको प्रमुख आर्थिक स्रोत लगानी गरिरहेका छन् । फलस्वरूप अविकसित देशको विद्यमान अवस्था अव्यवस्थित राज्य संयन्त्र र दिनानुदिन असन्तोष हिंसा र द्वन्द्व बढिरहेको पाइन्छ । देशको आधारभूत आवश्यकता समेत पुर्‍याउन सकिरहेका छैनन् । यी समस्याहरू मानिसबाटै सिर्जित समस्याहरू होइन र ? यी समस्याहरूको समाधान छैनन् र ? वैज्ञानिक सिद्धान्तहरू मिथ्या दृष्टि र मिथ्या धारणामा आधारित छैन । बौद्ध धर्म र दर्शन पनि मिथ्या दृष्टि र मिथ्या धारणामा आधारित छैन । बौद्ध धर्म अनुसार समस्याको सिर्जना मानिसको तृष्णाद्वारा सिर्जित हुन्छ ।

अतः सबैले तृष्णालाई त्याग गर्न सकिन्छ भने सबै समस्याको समाधान हुन सक्दछ । अर्थात् बुद्ध धर्मको अष्टाङ्गिक मार्गलाई अनुसरण गर्न सके मानव सिर्जित सबै समस्याको समाधान हुन्छ । ज्ञान, शील र समाधान विभक्त अष्टाङ्गिक मार्गद्वारा समस्याबाट मुक्त गराउन सकिन्छ ।

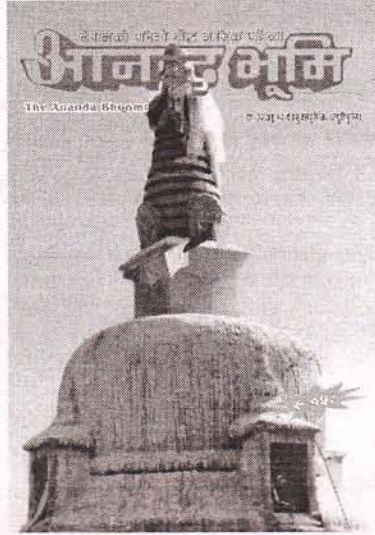
अष्टाङ्गिकमार्ग-ठीक दृष्टि, ठिक संकल्प, ठिक बचन, ठिक कर्म, ठिक प्रयत्न, ठिक स्मृति, ठिक जीविका र ठिक समाधिद्वारा सिद्धार्थ गौतम बुद्धको जन्म, सम्बोधिलाभ तथा महापरिनिर्वाण प्राप्ति त्रिसंयोगका दिन हामी सबैले देशमा भइरहेको हिंसा, हत्या र द्वन्द्वबाट सदाकोलागि छुटकारा दिलाउन प्रण गरौं ।

आनन्दभूमि: उन्नति

प्रगतिको कामना

गत केही वर्षदेखि यस आनन्दभूमि पत्रिका कभर रंगीन पृष्ठमा छाप्नु र बाल मञ्च पनि समावेश गरि एकोमा हामी विद्यार्थीहरू निकै खुशी छौं।

बाल मञ्चमा निरन्तर कविता मात्र नछापी कुनै पनि बौद्ध इतिहास सम्बन्धी केही कुरा जानकारी पाएन। अब उपरान्त बाल मञ्चमा बाल कविताका साथसाथ जानकारी मुलक कुनै बौद्ध विद्वानको जीवनी वा बौद्ध साहित्य वा इतिहास सम्बन्धी प्रकाशित गरिदिनु भएमा हामी आभार व्यक्त गर्दछौं।

विनेश राई, लमजुङ

नियमित गरिनु पर्‍यो

म आनन्दभूमिको नियमित ग्राहक हुँ। बुद्धसम्बन्धी लेखहरू राम्रो र स्तरीय छन् तर अंकमा पृष्ठ कम हुन गएकोमा नमिठो लाग्यो अबदेखि यसरी पृष्ठलाई नघटाई निरन्तर रुपमा बढी पृष्ठमा जानकारी मुलक सान्दर्भिक लेख रचनाहरूको अपेक्षा गर्दछौं।

लिला राज श्रेष्ठ
गोर्खा

SKYWORTH MULTI MEDIA

- *Surround sound system
- *Full multisystem with secam
- *LG picture tube
- *PCB sanyo 3y12
- *Child Lock
- *AV stereo
- *Full function Remote control

5 Years Warranty

SKYWORTH
COLOR TELEVISION

KIRARA
APPLIANCES

TOYO AC

GAS STOVE

RICE COOKER

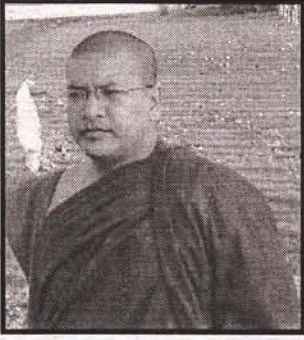
CD/VCD/DVD/MP3

Shower Bath

Marketed by: **KIRARA** ELECTRONICS NEPAL
Fax: 4228401. Email: Kirara@vianet.com.np

द्वन्द्व होइन, शान्तिको खाँचो छ

कोण्डुन

बुद्ध विहार भृकुटीमण्डप

हिंसा, अशान्ति, द्वन्द्व
आखिर कसलाई मन पर्छ
र ? हिंसापूर्ण अशान्तमय
द्वन्द्वात्मक स्थिति निश्चय

पनि कसैलाई प्रिय लाग्दैन र पनि किन यहाँ हिंसा नै बढी हावी भइरहन्छ ? द्वन्द्वबाट मुक्त हुनेहरू कति नै होलान् ? शान्तिको खाँचो कहाँ, कसलाई पो छैन र ? तर आज शान्ति बफरा शान्ति भैं शब्दोच्चारण र भाषण-नारामै सीमित हुँदै गएको अनुभूतिले विडम्बनालाई निम्त्याएको छ । त्यसो त हामी हिंसा मात्र होइन हिंस्रक प्रवृत्तिलाई नै पूर्णतः निर्मूल पार्नुपर्छ भनी आदर्शवादका उपदेशहरु जनमानससामू लेखनको माध्यमले कलम चलाउँछौं, बोलीको गोली हाँडीमा मकै भुटेसरी भुट्छौं, संचार माध्यमले सदुपयोगको नाउँमै भएपनि प्रचार-प्रसार-संचार गर्छौं, केही उपायहरूलाई बाँकी नै के राखेका छौं र भन्ने जस्तो भान हामीलाई नभएको पनि होइन होला शायद । तर पनि हामी विवशभै जताततै हिंसाकै माहौल छाएको दर्दनाक चित्रणलाई मुक दर्शक भई हेर्न बाध्य नै छौं । कुनैपनि राज्य-सत्तामा विविध क्रान्ति, भैं भगडा, हिंसा, आतंक हुनु आज स्वाभाविक प्रकृत्याभै प्रतिकूल परिस्थिति चलायमान छ । तर राज्यको स्थिति नै तहसनहस भई धराशायी नै हुने तवरका क्रान्तिलाई भने रचनात्मक एवं सकारात्मक पक्ष मान्न सकिन्न । आज कहिँ राजनैतिक, सामाजिक, धार्मिक, भाषिक, जातीय, आर्थिक, सांस्कृतिक जस्ता सवालहरूमा स्वतन्त्रता र विकासका लागि क्रान्तिहरु शान्ति तवरमाभन्दा कयौं गुणा बढी हिंसात्मक तवरमा क्रान्तिहरु छेडिएका इतिहास विद्यमान छन् । वस्तुतः यस्ता सवालहरूको क्रान्तिले हरेक देशमा प्रभाव पार्नुलाई अस्वभाविक मान्न सकिदैन ।

मानव स्वयंभित्र द्वन्द्व व्याप्त छ, अन्तरद्वन्द्व छाएको हुन्छ भने अझ दुई व्यक्तिको मिलनमा समेत द्वन्द्व हुनु, परिवार, समाज, राष्ट्र एवं अन्तर्राष्ट्रिय मुलुकहरूका बीच यावत विषयहरूमा फँसदै जाने हो कि भन्ने डरभयत्रासले सशक्तितुल्याएको हुन्छ । आज विश्वभरी नै द्वन्द्वात्मक आतंकवाद छाउँदै गइरहेको, मौलाउँदै गइरहेको तथ्य खुल्ला सत्य हो । तर द्वन्द्वको समाधान द्वन्द्वबाटै हुन्छ, भन्ने हठवादीताको प्रदर्शनले शान्तिका लागि प्रत्युत्पादक पाइला वा विपरित शान्तिका कदमहरूलाई प्रश्रय दिदैजाने क्रममा जुन सुस्त रुपमा, अप्रत्यक्षरुपमा, नजादिंदो पारामा वा खुल्लारुपमै जुन अभ्यासहरू भइरहेका छन् निश्चय

पनि त्यस्ता कदमले कसैको हितसुखमा टेवा पुर्‍याउने हुँदैन बरु शान्ति स्थापना वा पुनर्स्थापनाको नाउँमा नयाँ नयाँ द्वन्द्वात्मक स्थितिको श्रृजना एवं त्यसले मौलाउने अवसर पाउँदै गइरहेका हुन्छन् भन्नुमा अत्युक्ती नहोला ।

हिंसात्मक द्वन्द्वबाट कस्तो परिणाम प्रतिपादन हुँदै जाने हो त्यो स्वयंसिद्ध तथ्य भैं खुलस्त भैसकेको छ । धम्मपदको बुद्धभाषित उपदेशमय गाथा “नहि वेरेन वेरानि सम्मन्तीध कुदाचनं, अवरेन च सम्मन्ती, एसधम्मो सनन्तनो” लाई स्मरण गर्दा वैरभावले वैरभाव कहिल्यै शान्ति हुँदैन, शक्ति द्वन्द्व हुनु अस्वाभाविक अवश्य पनि होइन । मानिसको जीवनमा भइनैरहने कुनै न कुनै द्वन्द्व जसले रचनात्मक तवरमा सुधारात्मक क्रियाकलाप एवं विकासमुखी कार्यलाई निम्त्याउँछ भने कुनै द्वन्द्व, जसले शान्तिमै आघात पुर्‍याई सम्पूर्ण परिस्थितिलाई नै उथलपुगल पारी ध्वंसात्मक स्थितिको श्रृजना गर्नमा अहं भूमिका खेल्नरहेको हुन्छ । द्वन्द्व रिसइवी द्वेषभाव, हिंसा र आतंकले खुलेआम चलखेल गर्न पाएको बेला मानवको नर संहार हुनेगर्दछ, उत्पाद र विध्वंसात्मक गतिविधिले दर्दनाकपूर्ण भयावह स्थितिलाई निम्त्याउने बाटाहरू खुल्दै गइरहेका हुन्छन् । वस्तुतः द्वन्द्वले व्यापकरुपमा हिंसात्मक बाटो अपनाएका क्षणहरू भयावह-त्रासदीपूर्ण हुने गर्दछन् । हामीभित्र विद्यमान भनेको समस्याहरूमध्ये ‘शक्ति द्वन्द्व’ वर्तमान दुनियाँको एउटा प्रमुख समस्या हो, जुन द्वन्द्वले जनजीवन अस्तव्यस्त, मानव संहार, भौतिक संरचनाहरू ध्वस्त, मुलुक लथालिङ्ग-भताभुङ्ग प्रतिकूल स्थितिमा परिणत हुँदै अशान्तमय दलदलको चपेटामा फस्दैर, अवैरभावले मात्र वैरभावलाई शान्त पार्न सकिने हुन्छ र त्यसै अनुरूपको रचनात्मक व्यवहारले वैरीलाई समन गरी वशमा पार्न सकिने हुन्छ भने उहिलेदेखि चल्दै आएको रितिलाई आजका प्रत्येक नेतृत्ववर्गले मनमस्तिष्कमा धारण गरी व्यवहारमा उतार्नेतर्फ उन्मुख हुनुपर्नेमा ठीक विपरित व्यवहार एकपछि अर्को आकासिदै जानाले गल्लीलाई बारम्बार दोहर्‍याउने क्रम जारी छ, जुन कसैको लागि पनि सुखकर हुँदैन । आ-आफ्नो तवरबाट लुकेका-छिपेका स्वार्थ, असन्तोषपना, द्वेषभाव, बदलाको भाव अर्थात समग्रमा भन्नुपर्दा तृष्णाले द्वन्द्वलाई निम्त्याउने अहंभूमिका खेल्नरहेको हुन्छ । तृष्णाजन्म विषयवस्तुबाट टाढिनु, रहित हुनु सहज कुरा त अवश्य पनि होइन । तृष्णालाई जान्ने बुझ्नेहरूले यावत विद्यमान भौतिक सुख-सुविधालाई थुकेसरी तिलाञ्जली दिई ज्ञानी सन्त हुनसक्छ भने जो तृष्णारूपी

भ्रमजाललाई बुझ्न असंमर्थ हुन्छ, उ माकुराको जालोमा फसेभै अशान्त र अकुशलरूपी बनौटे धापमा घचेटिदै फस्ने हुन्छ । त्यसैले अशान्त मनस्थितिले शान्ति र सुखका लागि लाखौं-करोडौं पुकार होइन, व्यक्ति स्वयंले आ-आफ्नो मनोकर्म, वाचसिक कर्म एवं शारीरिक कर्मलाई शुद्धि गर्दै जाने, अकुशलतालाई त्यागी कुशल मनोवृत्तिलाई खुकुलोपार्दै हृदय परिवर्तन गरिदै जानुपर्छ, परिणामतः सुख र शान्ति संचार हुँदै जानेहुन्छ ।

त्यसो त दरिद्रता नै दुराचरणको जड हो, बिना दरिद्रताको उन्मुलन मानिसहरू दुराचरण र दुर्गुणताबाट अलग हुन सम्भव छैन भन्ने कुरा दीर्घनिकायको चक्रवर्ति सुत्तबाट खुलस्त हुन्छ । चोरी, हत्या, असत्य भाषण, चुगलि, व्यभिचार, कटुवचन, व्यर्थ-बकवास-कुरा, दुराचार, मिथ्यादृष्टि र श्रद्धाको अभावलाई पनि दरिद्रताले नै निम्त्याउने गर्दछ । बुद्ध पनि भौतिक रूपमा त के मानसिक रूपमा दरिद्र भएको भए जुनबेला कपिलवस्तु र देवहका शाक्य र कोलीयहरू बीच आ-आफ्नो पक्षीय तनावपूर्ण विवाद खडा भई रोहिणी नदीको पानीको विषयमा झगडै रक्तपातपूर्ण नरसंहार युद्ध हुन लाग्दाको त्यो कारुणिक हृदयविदारक दर्दनाक क्षणलाई बुद्धले सहजरूपमा समाधान नै गर्न सक्दैन्थे होला, तर बुद्धले ती द्वेषभावले दूषितहरूलाई मानव रगत र पानीको मूल्यको बोध गराउँदै नदीको पानी आपसमा बाँड्न लगाई उभयपक्षय हितको सम्झौता गराउन सफल हुनुभयो, जुन बुद्धको सफलतम मध्यस्थता हो । मध्यस्थताले पक्षपाती पनलाई पूर्णतः निस्तेज पार्नु सकारात्मक हुने देखिन्छ ।

द्वन्द्व र हिंसा निश्चय पनि सामाजिक विकासका लागि अनुकूल विषय होइन तापनि समाजको केही चरण हिंसाग्रस्त बन्ने गर्दछ । हिंसा र हिंस्रक चेतनाले समाजलाई प्रभावित तुल्याइरहने गर्दछ । हामीले हिंसा र हिंस्रक प्रवृत्तिलाई जति नै आलोचना गरेपनि यसका दुष्प्रभावलाई जवसम्म व्यक्तिले आफ्नो अन्तस्करणबाट ठम्याउन र सोबाट मुक्त हुने चाहनालाई प्रवल पार्न सकिनेछैन, तबसम्म यसको प्रभाव बलियो रहने गर्दछ । हिंसा र हिंस्रक चेतना आधिपत्य वा मालिकत्व भावको उपज हो । हामी

आफ्नो गोरुको बाह्र टक्का भै मैले भनेको मान्ने पर्छ, मैले भनेजस्तै हुनुपर्दछ भन्ने लिङ्गिदीपीपूर्ण सोचाईलाई जव व्यक्ति-समूह वा संगठन अर्थात राष्ट्र विशेषले बलजपती कायरताङ्गले नै किन नहोस् लाइन खोज्छ भने तब सभ्यताको खोल (ढकन) च्यात्च्युत पार्दा देखापर्ने व्यवहार हो-हिंसा । सदा-सर्वदा नै सभ्यताको विपक्षमा देखापर्ने यसले मानवलाई समझदारी, सद्भाव र मानवीय मूल्य-मान्यताभन्दा पर धकेल्ने गर्दछ, मानवलाई दानवीयतातर्फ उन्मुख गराइरहेको हुन्छ ।

विगत इतिहासको कालखण्डमा अनेकौं यस्ता घटनाहरू पाइन्छन् जसले सीमित समयका लागि मानवताको भावनालाई नै ठप्प पारिदिएको छ । त्यस्ता घटनाहरूमध्ये भारतीय उपमहाद्वीपमा चक्रवर्ती सम्राट बन्ने अति महत्वाकांक्षाले उफार्दा सम्राट अशोकले आफ्नै रक्त सम्बन्धितहरूलाई हिंसाको शिकार बनाए, चक्रवर्ती सम्राट बनी उपमहाद्वीपको अधिपति बन्ने महत्वाकांक्षाले “कलिंग युद्ध” गर्न पछि परेनन् । जुन रक्त रंजित युद्धपश्चात् उत्पन्न चारैतिरको रुवाबासी एवं छरपस्टिएका लाशहरूले दिएको क्रन्दन, चित्कार र रोदनयुक्त पिडाबाट मुक्ती पाउन सम्राट अशोक शसस्त्र त्यागी बुद्धोपदेश बुद्धधर्मले मान्ने जान्ने बुझ्ने तथा सोही मुताबिक जीवन व्यवहार गर्ने कबुल गरेका थिए । चेतनाको विकास गर्ने अवसरलाई सबैले सदुपयोग गर्न पाउनुपर्छ जसले नागरिक नागरिकबीच सद्भावना मैत्रीपूर्व व्यवहार विकास गर्न सकिने हुन्छ र सबैबाट विचार र व्यवहारमै परिवर्तन आउने तरहमा जीवनलाई अगाडि बढाउँदै जान सकेमा हामी द्वन्द्वबाट टाढा भई शान्तितर्फ उन्मुख हुँदै अघि बढ्न सक्ने हुन्छौं । त्यसैले “द्वन्द्व होइन, शान्तिको खाँचो छ” भन्ने कुरालाई मनमा राखी सोही अनुरूप व्यवहार गर्नेतर्फ, सजगतालाई अपनाउने करालाई पनि उत्तिकै ख्याल गर्नु पर्छ अन्यथा हामी सस्तो नाराबाजीमै अल्झिएर जीवनलाई सुखमय बनाउने ठूलो चाहना बोकी दुःखमय स्थितिमै अल्झिरहने हुन्छौं । र रोदनयुक्त पीडाबाट पाउन सम्राट अशोकले सशस्त्र त्यागी बुद्धोपदेश-बुद्धधर्मलाई मान्ने, जान्ने, बुझ्ने तथा सोही मुताबिक जीवन-व्यवहार गर्ने

**Peace of the world is based on
peace in the family**

World Distribution Nepal Pvt. Ltd.

P.O. Box : 11291, Siddhi Bhawan, Kathmandu, Nepal

Tel : 4243706, 4246234, 4255088, 4263600, Fax : 977-1-4243726,

E-mail: bishwa@ccnep.com.np

कबुल गरेका थिए । त्यसपछिका दिनहरूमा सम्राट अशोकले अनेकन मानव-हित र पशुपक्षीका समेत आरक्षणका लागि कार्यहरू गरी समाजिक भलो र विकासका लागि राज्यकोष समेत खोलेका थिए । हृदय परितर्बनपछि धर्मशोकमा परिणत सम्राट अशोकबाट मानवहित र कल्याणका लागि भएका रचनात्मक योगदानले आज उनलाई युद्धभित्र पनि शान्ति हुन्छ भन्ने ऐतिहासिक प्रामाणिक उदाहरण बनाएको छ ।

यथार्थतः मानव चेतनामा विद्यमान मालिकत्वको भावले जन्माउने हिंसाजन्य कार्यहरूबाट बच्न सर्वप्रथम शीलको महत्व ठम्याउने चेतनाको दरकार हुने गर्दछ । प्राणीहरू सबैलाई समान दृष्टिले हेर्ने चेतना र आफू श्रेष्ठ-उच्चको अन्य तुच्छ-नीच ठान्दै शक्तिको भाषा बोल्ने चेतनाको गुण-अवगुणलाई शील पालनाले स्पष्ट हुने गरी सोभ्याइदिने हुन्छ । अविकसित-असन्तुलित असभ्य चेतनाको परिचय दिने हिंसक स्वभावलाई विकसित-सन्तुलित र सभ्यता उन्मुख दिशातर्फ बढाउनको लागि व्यवस्थित गर्ने जुन कार्य छ, सोहीलाई बुद्धधर्मको स्वभाषामा शील भनी परिभाषित गरिन्छ । तथागत बुद्धले मानवताको विषयमा तिख्खर, आवाज बुलन्द पार्ने क्रममा शीललाई जीवनमुक्ति-सुधारको एउटा सोपान वा मजबूत आधारनै हो भनी परिभाषित गर्नुभएको छ ।

वास्तवमा जसले धर्म, समाज, संघ-संगठन, राष्ट्रलाई सुशासित, व्यवस्थित एवं विकासशील रूपमा निरन्तरता दिने भन्ने अभिसोच लिएका हुन्छन्, उनीहरूलाई वैरी सांघे, बदला लिनेजस्ता मतिभ्रष्ट, स्वभाव, कलुषित विचारधारा, संकुचित भावना तथा स्वार्थगत मनोभाव एवं दृष्टिलाई त्यागेर स्वस्थ मानसिकताको विकास गरिनेतर्फ सबैको लक्ष्य केन्द्रित हुनुपर्दछ । विग्रह र विवाद, विखण्डन र विभेदीकरण होइन सहमति र मेलमिलापपूर्ण वातावरण अनि एकीकरणमा शान्ति वार्ता, सहमति र सौहार्द्रता एवं हृदय परिवर्तनको आवश्यकता छ । उत्पीडन, आपसी वैरभावपूर्ण गहिरो खाडल, हिंसा, आतंक, फोहरी सत्ताको होडबाजी भय-सन्त्रास फैलावट प्रवृत्ति हावी भइरह्नुजेल हामी अशान्तमै गुन्दुक् खाँदिए भैं कोचिएर बस्नु बाध्य हुने छौं । आज भौतिक उकाली लागिरहेको बेला मानवीय संवेदना र मावन-मानवबीच हुनुपर्ने सौहार्द्रतापूर्ण व्यवहारमा हिंसाको बादल मडरिरहेको देखेर शान्तिको पक्षमा बोल्नेहरू ओइरिन्छन् । वस्तुतः हिंसा र शान्ति दुई विपरित ध्रुवहरू छन् । हिंसाका काला बादलहरूले शान्ति र सहिष्णुताको व्यवहारका लागि शील सदाचारको महत्व अझ बढाइदिएका छन् । आफ्ना एकसय एकजना बन्धुहरूको गलहत्याई राज्य हातपार्ने सम्राट अशोक, इतिहासमा कलकित अध्यायको रूपमा स्मरण गर्दै कलिङ्ग युद्धका जनक सम्राट अशोक, चण्डालको रूपमा जनताद्वारा बदनामी सम्राट अशोकले बुद्धधर्मानुसार मुक्तीमार्गमा लाने अठोट गरी आफूलाई बदलेर देखाए भने हामी यो एक्काइसौं शताब्दीमा चेतनशील मानव समाजका सदस्यहरू हिंसा र हिंसक चेतनाको विरुद्ध एकजुट हुन आफ्नै चेतनालाई प्रथमतः व्यवस्थित

पार्न किन हिचकिचाउने? विकास र भौतिक संरचनाको धराशायी हुने, मानव संसारमा हुनेजस्ता द्वन्द्वात्मक हिंसाजन्य युद्धबाट अलग हुन किन हिचकने ?

विश्वको इकाई राष्ट्र, राष्ट्रको इकाई समुदाय-समाजको, समुदाय समाजको इकाई परिवार, व्यक्ति हो । यस उसले इकाईबाट समूहसम्म व्यापकता दिने सरल कार्यलाई उपेक्षा गरी विश्वशान्तिको उत्कृष्ट अभिलाषा र चाहना गर्दैमा पूर्ण गर्नु चाहिँ अवश्य पनि सहज छैन, सजिलो पनि हुँदैन । शान्तिको प्रारम्भ व्यक्ति स्वयंबाट प्रारम्भ हुने हो भन्ने सन्देश सम्राट अशोकको जीवनीबाट उदाङ्ग भएको छ । तसर्थ द्वन्द्व र हिंसा विरुद्ध शीलको पालना गर्दै प्रथमतः आफ्नै व्यवहारलाई हामीले बदल्ौं, आ-आफ्नै सुधार हुनेतर्फ लम्किदै अगाडि बढ्ने चेष्टा गरौं । नारा र कोरा भाषणमै अल्झिएर दुनियाँलाई बेवकुफ बनाउँदै, आँखामा छरो हाल्ने दुष्प्रयासबाट टाढिँदै आफ्नै चेतनालाई बदल्ौं, मनोवृत्तिलाई स्वच्छ र उदार बनाऔं ।

यसै सन्दर्भमा धम्मपदमा उल्लेखित "यो च पुब्बे पमोज्जित्वा पच्छा सो नप्पमज्जति, सो 'म' लोकं पभासेति अब्भा मुत्तो" व चन्द्रिमा अर्थात् पूर्वकालमा प्रमादवश (वेहोशी) गलत मार्गमा लागेको भएतापनि पछि अप्रमादी (स्मृतिवान) भै कुशल बाटोमा लाग्ने व्यक्ति बादलमुक्त चन्द्र भैं प्रकाशवान हुनेछु ।" भन्ने आदेश हिंसाको चेतना सहित भैं तथागत बुद्धलाई हत्या नै गर्न चाहने अंगुलिमालको चेतनामा परिवर्तन आएपश्चात् तथागत शास्ताले मैत्री करुणायुक्त चित्तले आज्ञा गर्नु भएको करुणामयी उपदेशलाई वर्तमान परिप्रेक्षमा सबैले स्मरण गर्नु सबैका लागि लाभदायक एवं सुखकर हुने देखिन्छ ।

यसउसले आजको आवश्यकता भनेको वैरभावलाई त्यगी शान्तिको लागि आवश्यक कदम जसरी हुन्छ रचनात्मक एवं सकारात्मकरूपमा अगाडि बढाउन हो । कोही पनि अशान्त, द्वन्द्व र अस्थिरता चाहँदैनन्, त्यसैले विद्यमान द्वन्द्व, भय, आशंका र अराजकतारूपी वर्तमान समयमा विद्यमान काला बादल हटाउन शील-सदाचार-सद्भाव र मानवीयताको पक्ष लिने चेतनाको विका गर्ने अवसरलाई सबैले सदुपयोग गर्न पाउनुपर्छ जसले नागरिक नागरिकबीच सद्भाव मैत्रीपूर्व व्यवहार विकास गर्न सकिने हुन्छ र सबैबाट विचार र व्यवहारमै परिवर्तन आउने तरहमा जीवनलाई अगाडि बढाउँदै जान सकेमा हामी द्वन्द्वबाट टाढा भई शान्तितर्फ उन्मुख हुँदै अधि बढ्न सक्ने हुन्छौं । त्यसैले "द्वन्द्व होइन, शान्तिको खाँचो छ" भन्ने कुरालाई मनमा राखी सोही अनुरूप व्यवहार गर्नेतर्फ सजगतालाई अपनाउने कुरालाई पनि उत्तिकै ख्याल गर्नु पर्छ अन्यथा हामी सस्तो नाराबाजीमै अल्झिएर जीवनलाई सुखमय बनाउने ठूलो चाहना बोकी दुःखमय स्थितिमै अल्झिरहने हुन्छौं ।

मेता सेन्टर (मैत्री केन्द्र) एक परिचय

श्री सत्यना शाक्य, सह-सचिव
मेता सेन्टर, लगन टोल, काठमाडौं

सेवा भन्नाले कसैले कसैलाई आवश्यक परेको अवस्थामा त्यस अनुसार मद्दत वा उपकार गर्नु भन्ने बुझिन्छ। कुनै व्यक्ति समस्या ग्रस्त छ, पीडित छ र दुःखी छ भने त्यस व्यक्तिको उक्त समस्या पीडा वा दुःख निवारण समाधान र हरणको लागि कसैले मद्दत गर्दछ भने उपकार गर्दछ भने त्यसलाई सेवा भनिन्छ।

धर्म भन्नु पनि एक अर्थमा सेवा नै हो। किनकि धर्मले दया, करुणा र मैत्री प्रेमका साथै समता र एकताका गुणाङ्गहरूको निहितता आत्मसात र व्यवहारिकरण र भावी अभिवृद्धिकता सिकाउँदछ। दया करुणादिको पर्याय परोपकार हो। जो सँग धर्म छैन त्यो सँग दया, करुणा मैत्री प्रेम भाव हुँदैन। जोसँग यो गुणाङ्ग छैन उसँग परोपकारिता सहयोगिताको भाग हुँदैन। अनि उसले अरुलाई कुनै प्रकारले सेवा दिन वा गर्न सक्दैन। यसकारण सेवा र धर्म एक अर्काका पुरक हुन् भन्नुमा अत्युक्ति नहोला।

बुद्धको जीवनी अध्ययन गर्दा यी कुराहरू स्पष्ट हुन्छ। सिद्धार्थ कुमार सानै छँदा उनकै भाई देवदत्तले बाण हानेर एउटा हाँसलाई घाइते बनाइएको थियो। तर सिद्धार्थ कुमारले त्यो घाइते हाँसलाई करुणा पूर्वक बोकेर घाउँ भएको ठाउँमा औषधि लगाई दिएर जीवन दिनु भई सेवा धर्मको ज्वलन्त उदाहरण दिनुभएको छ। त्यस्तै बुद्ध भएपछि पनि एक रोगी भिक्षु ओछ्यानमै थला परिरहेको व्यक्तिलाई आफैले नुहाई दिई औषधि लगाई कुष्ठ रोगीको उपचार गर्नु भएको तथ्य त्रिपिटक साहित्यमा उल्लेख भएको पाइन्छ। त्यतिमात्र कहाँ हो र अझ बुद्धकालिन समयमा अछुत र तल्लो जातका भनी हेला गरिएका सुनित सोपाक आदि बालकहरूलाई पीडित अवस्थाबाट उद्धार गरि आफ्नै भिक्षु सङ्घमा प्रवेश गराई उच्च मानवीय गुण समताको पूर्ण परिचय दिनुभएको छ।

धार्मिक एवम् सामाजिक क्षेत्रबाट वञ्चित गरिएका महिलावर्गलाई धार्मिक एवम् सामाजिक क्षेत्रमा पुरुष सरह समान रूपले परिचालन गराइ जाति र लिङ्ग विभेदताको अन्त्यको लागि उच्च-निच छुवाछुत आदि कुरितिको अन्त्यको लागि क्रान्तिकारी कदम चाल्नु भयो। जसले गर्दा समग्र पारिवारिक सामाजिक आर्थिक न्यायिक विकासमा टेवा पुगेको तथ्य त्रिपिटक साहित्यले पुष्टि गर्दछ। यसले महिला वर्गलाई समान अवसर र शिक्षा ज्ञान दिएको खण्डमा त्यसले परिवारदेखि अन्तमा देश विकाससम्मको हितमा टेवा दिन्छ भन्ने वास्तविकता औल्याउँदछ।

नेपालको परिप्रेक्षमा अझ पनि महिलाहरू पछाडि नै छन्। समान अवसर र शिक्षा ज्ञानको अभावमा कुरिति विसङ्गति र विषमतालाई बध्नुवा दिने कार्यमा साथ दिइरहेछ। जसले समग्रमा

देश उन्नतिको बाटोमा लम्किन सकिरहेको छैन भने विविध विकृति विषमता समस्या र अपराधीहरूको वृद्धि भइरहेका छन्। जुन सुख शान्तिका बाधक भइरहन्छ। महिलालाई समान अवसर र शिक्षा ज्ञान दिनु अपरिहार्य छ। त्यसमा पनि गरिब असहाय महिला तथा बालिकाहरूलाई साथ दिएको खण्डमा अपराधीहरूको न्यूनीकरणका लागि टेवा पुग्दछ।

किन की गरिवी, अशिक्षा र असमानता नै सबै प्रकारका समस्याहरूको मूल कारक तत्व हो भन्ने तथ्य बुद्ध शिक्षाले पनि प्रष्ट रूपमा औल्याएको कुरा त्रिपिटक साहित्यमा भेटिन्छ।

यस्तै परिवेशमा श्रद्धेय भिक्षु अश्वघोष महास्थविरज्यूको संरक्षकत्वमा बनेपास्थित ध्यानकुटी विहारमा स्थापना भई सञ्चालन भइरहेको मेता सेन्टर (मैत्री केन्द्र) पनि सेवा र धर्मको अर्को पर्याय बनेको छ भन्नुमा अत्युक्ति नहोला। जहाँ गरिब असहाय बालिकाहरूको आश्रयस्थल बनिरहेको छ। जहाँ शिक्षा र समानताको प्रत्याभूति भुल्किरहेको छ। तपाईंहरू जस्तै सेवा र धर्ममा आस्था राख्ने अनि शिक्षा र समानतामा शान्ति र सुखको आभाष पाउन सामाजिक धार्मिक आस्था राख्न अनि शिक्षा समानतामा शान्ति र सुखको आभाष पाउन सामाजिक धार्मिक व्यक्तिहरूको सहयोग र उपकारले गर्दा नै आज ५ वर्षको निरन्तरता पाइरहेको यस मेता सेन्टर (मैत्री केन्द्र) ले १६ जना करिब असहाय बालिकाहरू मध्ये हाल १२ जना बालिकाहरूलाई आफ्नो सेवा प्रदान गरिरहेको छ। अतः यस पावन दिनको सुअवसरमा दया करुणा एवम् मैत्री प्रेम भाव मनभित्र जगाउन र श्रद्धा सेवा उपकार धर्मादि गुणाङ्गको भाविता गर्न अनि शान्ति सुखको अनुभूति गर्न सकोस्। यस २५४९औं बुद्ध जयन्तीको सुखद उपलक्ष्यमा यहाँको उत्तरोत्तर प्रगतिको साथै बुद्धको शिक्षाको शान्ति र सुखको अनुभूति गर्न सकोस् भन्ने हार्दिक मङ्गलमय कामना गर्दछ।

अझ तपाईंहरूबाट पनि यस्तै सहयोग र उपकार प्राप्त भइरहेको खण्डमा यस मेता सेन्टर (मैत्री केन्द्र) निरन्तरतामा वृद्धि हुनेछ।

सबै प्राणीको मङ्गल होस्।

(मेता सेन्टर (मैत्री केन्द्र) बाल आश्रमको सहयोग गर्न चाहनु भएमा थप जानकारीको लागि भिक्षु राहुल ध्यान कुटी विहार, बनेपा फोन नं. ०११-६६१२४४ लाई सम्पर्क राख्न सक्नुहुनेछ। अथवा भिक्षु धर्ममूर्ति - आनन्द कुटी विहार स्वयम्भू फोन नं. ४२७१४२० मा सम्पर्क गर्न सक्नु हुनेछ। सं.)

दशपारमिता गुण

आचार्य भिक्षु कुमार काश्यप
आनन्दकुटी विहार, स्वयम्भू

दशपारमिता गुण-धम्म हनाः
लायेनु जीवनय् पुण्य फल ।
बःबः नुगलय् फीचिना च्वंगु
छवयेनु चुइकाः चित्तमल ॥१॥

चुइकेनु चित्तमल दान बलं
भिकेनु जीवन शील गुणं ।
फुसा नैष्क्रम्य पारमिता हनाः
च्याकेनु बोधि मत भलमल ॥२॥

वीर्य, क्षान्ति व सत्य वचनया
न्त्याकेनु खुसिधाः सललल ।
मैत्री, अधिष्ठान, उपेक्षा धम्मया
गायेकुनु स्वांवा फललल ॥३॥

भौतिक सुखया मतिनाय् म्युपनाः
स्यंकेमते जीवन अनमोल ।
संगु छपूं नं दुःख बिइ न्वयाः
लायाः दंसां लासा मखमल ॥४॥

२५४९ ओं बुद्धजयन्तीको सुखद् उपलक्ष्यमा सम्पूर्ण
महानुभावहरूमा र समस्त प्राणीया सुख, शान्ति
एवं समृद्धिको हार्दिक मंगलमय
शुभकामना व्यक्त गर्दछ ।

एल.पि. ग्रुप

थंहिटी, क्वापुखू (ठमेल)

L.P. Group

Thanhity, Kwapukhu, Thamel

बुद्धको उपदेश शान्ति

अप्सरा प्रशाई
शान्तिनिकुञ्ज मा.वि.
कक्षा ८, रोल नं. ४२

बुद्धले हामीलाई बिसर्एको होकि
शान्ति ल्याउने काम छोडेको छौंकि
हिंसा त्यागी अहिंसाको बाटोलाई रोजाउँछौं
असत्यमा सत्यको विजय गराउँछौं
हातहात मिलाई अधि हामीलाई बढाउँछौं
शान्ति ल्याइ देशमा विकासको मूल फुटाउँछौं
देशको लागि कर्णधार संघर्ष गरि बनाउँने छौं
शान्तिको लागि जीउन छौं, शान्ति कै लागि मर्नेछौं ॥
आजको हाम्रो नेपालमा शान्तिको ज्योति ल्याउने छौं
कर्णधारको हातलाई कलम, कापीले सिगाने छौं
के देखउ, के सोचेउ शान्तिको विषयमा
शान्तिलाई नै राख अब तन मन धनमा
शान्तिको प्यारो देश नेपाल शान्ति नै ल्याउँने छौं
आजको हाम्रो देश नेपाल सुन्दर, शान्त, भयो विशाल ॥

शान्ति

जशिमन महर्जन
कक्षा -९, रोल - ३४

गौतम बुद्ध जन्मिएको सुन्दर
देश नेपाल हाम्रो
प्रकृतिले सम्पन्न सुन्दर
देश नेपाल हाम्रो
आज यहाँ रगतका खोला
जहाँतही अशान्ति र बारुदका गोला
हाम्रो देश नेपालमा शान्ति छाओस्
सम्पूर्ण क्षेत्रमा सुधार आओस्
यही छ सम्पूर्ण नेपालीको चाहना
यही छ हामी नेपालीको कामना ।

तृष्णा

श्रा. उत्तम, बेलुवनाराम

वर्षात्को यो ऋतुमा पनि पानीको प्यास छ,
दुःखै दुःखको दलदलमा फेरि उसैको चाह छ !
निर्जरा भनू स्वयंलाई, फेरि यसैको शिकार छ,
कसरी भनू विमुक्त आफूलाई यसैको विकार छ ।

यो मनसँग हरघडी हुन्छ, किन खोज्दैन यो छुटी जान,
बेहाल हृदयको बिन्ती चढाउँछु तैपनि यो छोड्दिन किन ?
जलिरहेछु भित्रै भित्रै, आ-आफ्नै स्वयं जलिकन,
सपना हो या अरु नै निर्वाण कुन चरीको नाम भन ?!

ऋतुका फेरबदल भैं बदल्दछ यो पनि उस्तै गरि,
काम, भव, विभव तृष्णा ! किन सताउँछौं सधैभरि ?
शान्तिसित जिउन देउ, जाउ तिमी मलाई छोडी,
चाहन्छु म जिउन सन्तुष्ट बनेर यो जिन्दगी भरि !

मेरो अन्तरा नजलाउ तिमी, बिन्ती यो मेरो अनुरोध,
कायल म बनिसके अब त नबन फेरि मेरो पथमा अवरोध !
जोडी यी अञ्जुली छचल्किर हे छनू यी नयन सरोवर
अब त छोड अरु मलाई ! नजलाउ मलाई बरोबर !

मेरो यो शान्त हृदय तलाउ किन धमिल्याउँछौ ?
सुसुप्त मेरा हृदय तलाउमा किन जलनता जगाउँछै ?
पलेटी सकेको यो आकाशमा किन तुफान लहराउँछौ ?
क्षणक्षण यस्तै गरि, विनासिति किन मलाई सताउँछौ ?

डढेलोले वन रित्याउला तर तिमी रितिनौ किन ?
जलसागर सुकिजाला तर मितमा सुक्नैनौ किन ?
अब मनूवा ! तिमी त बनाउ उपाय के हो भन,
औषधी पिलाउ नत्र बित्ला यो मेरो प्यारो जीवन !

गुण धर्म भएको राजा ठूलो

भिक्षु अश्वघोष महास्थविर

गौतम बुद्ध राजनीतिज्ञ नभएपनि राज्य शासन चलाउनेहरूलाई राज्य कसरी चलाउनु पर्ने भन्ने बारेमा उहाँ निर्देशन दिनुहुन्थ्यो । यो कुरा पालि बौद्ध साहित्यमा उल्लेख भएको पाइन्छ । राजदरबारसम्म बुद्ध स्वयं जानु भई राजनीति अर्थात राज्य संचालन बारेमा उपदेश दिनुहुन्थ्यो ।

कोशल राजा बुद्धभक्त भएता पनि न्यायपूर्वक अर्थात जनहित हुने गरि राज्य संचालन गर्दैनथे । आफूले चाहे जस्तै आफूलाई भलो हुने गरि मात्र राज्य गर्दथे । घूस पनि लिनथे । लोभको इशारामा द्वेषको वंशमा परी भय र मोहको वशमा परेर राज्य संचालन गर्दथे । अर्को भाषामा भन्ने हो भने पक्षपात र लोभमा परी निर्दोषीलाई दोषी, अपराधीलाई निरपराधी बनाइदिन्थे । क्रोधका कारण आफूलाई पन नपर्ने व्यक्ति इमान्दार भएपनि दोषी बनाइदिन्थे । आफूलाई काम लाग्ने मान्छे रिसाउला भनेर डराएर को दोषी र अपराधी, को निर्दोषी भन्ने बारेमा छानबीन नगरिकन, सल्लाह नलिकन अन्यायपूर्ण मुद्दा छिनिदिने गर्दथे ।

जनतालाई सारै दुःख पीर भइरहेको कुरो बुझी बुद्ध स्वयं दरबार जानु भई कौशल राजालाई भन्नुभयो-“दशराज धर्म अनुसार राज्य संचालन गरे देशमा शान्ति हुन्छ, समृद्धि हुन्छ । अनि जनताले सुख सुविधा पाए राजा जनप्रिय हुन्छन् ।” उहाँले प्राचीन कालदेखि राजाहरूले धर्म दश प्रकार छन् भन्नुभयो । (१) दान, (२) शील (सदाचार), (३) त्याग चेतना, (४) छलकपटी नहुनु, (५) नरम हुनु, (६) तपस्या (दुःख कष्ट सहनु), (७) क्रोधी नहुनु, (८) शोष्क नबन्नु (हिंसक नबन्नु) (९) सहनशील हुनु (१०) विरोधको लागि विरोध नगर्नु ।

यी दश राज धर्ममा दान र परित्याग (त्याग चेतना) को एउटै अर्थ होइन । दान त कञ्जुस्याईं मनले धेरै कमाउने इच्छाले पनि दिने गरेको देखिन्छ । जस्तोकि चुनावलाई चन्दा दिएर कतिपय व्यापारीहरूले महंगी बढाएर पैसा कमाउने इच्छा राख्छन् । प्रसिद्धिको लागि पनि दान दिइन्छ । तर परिग्र्याग भनेको परोपकार गर्ने मनले मात्र सेवा भावले सम्पूर्ण रुपमा त्याग गरेर दिनु हो । दानको सद्भा अरु केही आशा नगरिकन त्याग गर्नुलाई परित्याग भनिन्छ ।

शील स्वभाव राम्रो हुनुपर्छ, संयमी इमान्दार, निहतमानी, सहनशीलता, न चाहिने ठाउँमा क्रोध नगर्नु यी दशवटा गुणहरू राजनीतिज्ञ नेताहरूमा नभई नहुने भएको छ । त्यसो भएतापनि वर्तमान राजनीतिज्ञहरूलाई बुद्धद्वारा निर्देशित दशराज धर्म नपच्ने र अप्ठ्यारो हुन्छ जस्तो लाग्छ । तर गौतम बुद्धले कोशलराजालाई

भन्नुभयो-“दशराज धर्म अनुसार राज्य संचालन नगर्ने राजाहरूको पतन हुन्छ र त्यस्ता राजाहरूको पतन भएको पनि छ । कौशल राजा गौतम बुद्धबाट दशराज धर्म सुनेर सचेत भए, सकर्त भए अनि बुद्धको निर्देशन अनुसार राज्य संचालन गर्ने प्रयत्न गरे ।

एक दिन न्यायलयमा बसिरहरको बेला कोशल राजाका सामु ठूलो मुद्दा ल्याइयो । उनले बुद्धको निर्देशन अनुसार कुनै लोभ लालच तथा पक्षपात नगरिकन न्यायपूर्वक मुद्दा छिनिदिए । दोषीलाई दोषी निरपराधीलाई निर्दोष बनाई दिए । घूस पनि खाएनन । त्यसदिन राजालाई खुब आनन्द लाग्यो र अपूर्व आध्यात्मिक सुखको अनुभव भयो रे । तुरुन्तै बुद्ध कहाँ गई आफूलाई नौलो आनन्दको अनुभव भएको कुरा सुनाए ।

गौतम बुद्धले पहिले पहिले पनि धर्म र न्यायपूर्वक जनमुखी भई राज्य संचालन गर्नेहरू तथा आफ्नो दोष र गल्ती महसूस गरी राज्य गरिएको देशमा शान्ति र सुरक्षाको व्यवस्था भएको कुरा सुनाउनु भयो ।

पहिले पहिले वाराणसीमा, ब्रम्हदत्त भन्ने राजाले राज्य संचालन गरेका थिए । दुवै राजाले जनहित हुने गरीराज्य गरेका थिए । तैपनि मनमा कुरा उठ्यो राज्य संचालन गर्दा केही गल्ती भएको छ कि भूल भयो कि ! यो कुरो थाहा पाउनकालागि महारानीदेखि मन्त्री तथा अन्य मान्छेहरूसँग समेत सोझा सबैले भयो-“सबैथोक ठीक छ महाराज ! केही पनि भूल छैन । तैपनि राजाको मनमा सन्तुष्टि भएन । मतलब चित्त बुझेन । दरबारियाहरूले राजाको दोष कहाँ भन्छन् त ? केहि दोष छ भने सुन्न जनताको तर्फबाट पनि सुन्न पथ्यो नि ! राजा आफ्नो देश बाहिर गएर बुझ्नु पथ्यो भनेर बगगीमा बसेर आफ्नो दोष खोज्न गए । उता कोशल राजा पनि आफ्नो दोष खोज्नु पथ्यो । भनेर राज्यबाट बाहिर निस्के, दुवै राजाहरूको एउटा गल्लीमा जम्काभेट भयो ।

मल्लिक राजाका सारथीले भन्यो-“अरे ! यस रथमा कोशलका राजा मल्लिक हुनुहुन्छ बाटो छोडिदेउ ।”

यताका सारथीले पनि भन्यो -“यस रथमा पनि वाराणसी राजा ब्रम्हदत्त हुनुहुन्छ ।” बाटो छोडिदेउ ।

दुवै तर्फका बगगीहरू सालिक जस्तै नचलिकन खडा रहे । अनि ब्रम्हदत्त राजाले भने -“गुण धर्मले ठूलो भएकोलाई बाटो छोडि दिनुपर्ला । सोध न त्यो रथमा बसिरहेका राजाको गुण के छ ? स्वभाव कस्तो छ ।”

प्रश्न सुनेपछि मल्लिक राजाको सारथीले भन्यो-“हाम्रो राजा खराब स्वाभावसित खराब व्यवहार गर्ने र नरम स्वभावलाई नरम हुने शान्त स्वभावलाई शान्त स्वभावले जित्ने बैदमानीलाई बेइमानी भएर जित्ने किसिमका हुन् । त्यसैले बाटो छोडिदेउ ।”

ब्रम्हदत्त राजाको राथीले भन्यो-“हाम्रो ब्रम्हदत्त राजा क्रोधिलाई मैत्रीले, अज्ञानीलाई ज्ञानी भएर, कञ्जुसलाई दान गरेर भृष्टो बोल्नेलाई सत्य कुरा गरेर जित्ने किसिमका छन् । यस्ता राजा यस रथमा छन् । त्यसैले बाटो छोडिदेउ ।”

यति कुरा सुनी सके पछि राजा मल्लिकले आफ्नो कमजोरी महसूस गरि ब्रम्हदत्त आफूभन्दा ठूला रहेछ भन्ने ठानी रथबाट ओर्लेर भने-“यतिका समयसम्म बाटो रोकी बाधा दिएँ । यसको लागि म क्षमा चाहान्छु । मैले आफ्नो भूल स्वीकार गरें । उनले आफ्नो सारथीलाई भने-बाटो छोडिदेउ त्यस रथमा म भन्दा ठूला राजा हुनुहुन्छ ।”

बुद्धबाट यो कथा सुनी तत्कालीन कोशल राजाले आफ्नो गल्ती महसूस गरिकन राज्य राम्रोसँग संचालन गरे । त्यसपछि उनले देशमा शान्ति कायम गरे भन्ने कुरा पालि साहित्यमा उल्लेखित छ ।

हालको थाइल्याण्डका राजा अलोकप्रिय थियो । पछि जनमुखी भएर जनताको हित हुने गरि राज्य सञ्चालन गर्नुभएकोले अहिले अति लोकप्रिय बन्नुभयो । जनताको पीर, मर्का बुझ्नु हालका राजा ट्याक्सीमा बसेर शहरको गल्ली गल्लीमा घुम्न जानुहुन्थ्यो । जनताको यो पिरमर्का बुझेर मन्त्रीहरूलाई समस्या समाधानको निर्देशन दिनुहुन्थ्यो ।

**May peace and harmony
prevail on the
earth, on the
auspicious occasion
of 2549th Buddha Jayanti**

**Triple Green
Boarding School**

Swoyambhu-15, Tel: 4280176

**May peace and
hamony prevail on the
earth, on the
auspicious occasion
of 2549th Buddha Jayanti**
Heavenly View Restaurant

2nd Floor

Terrace Garden

Boudha Nath, Phone No.: 4496246

S.K. Lama, L.B. Lama

इहलौकिक र परलौकिक सुख

भिक्खु कोलित
(संघाराम विहार)

मानिसको संसारिक उन्नति र विकास दुई किसिमबाट हुनु अति आवश्यक छ। ती हुन् :- इहलौकिक र परलौकिक अनुसार प्रत्येक व्यक्तिको जीवन उन्नति हुनु हो। बुद्ध-धर्म अनुसार उन्नतिको अर्थ भौतिक विकास मात्र होइन कि भौतिक र मानसिक दुवैको विकास बराबर गर्ने हो। बौद्ध समाजमा विकासको अन्तिम प्रार्थना र लक्ष्य नै निर्वाण सम्पत्तिको सुख हो। निर्वाण सुख नै सबभन्दा ठूलो मानिसको मानसिक सुख हो। तर मानिसको परलौकिक र निर्वाण सुखको लागि सबभन्दा पहिलो आधार हुने नै इहलौकिकको विकास गर्नु हो। “दित्येव धम्मो यो अत्थो - यो चत्थो सम्परायको...” अर्थले पनि त्यही इहलौकिक उन्नतिले परलौकिक र लोकोत्तर उन्नति बुझाउँछ।

इहलौकिक उन्नति र विकासको लागि प्रत्येक मानिसको जीवनमा तिन प्रकारको प्रधान अंग विकास गर्नु आवश्यक पर्दछ। ती हुन् :-

- (१) आर्थिक उन्नति
- (२) सामाजिक उन्नति
- (३) सुचरित्र उन्नति

आर्थिक उन्नति भनेको चल-अचल सम्पत्ति जीवनमा कम नहुनु हो। चल-अचल सम्पत्ति मानिसले राम्रो नराम्रो कामले कमाउन सक्छ। तर धर्मानुसार नराम्रो कामले कमाएको चल-अचल सम्पत्ति मानिसमा छ भने त्यस तरीकालाई सही तरिकाको आर्थिक उन्नति भन्न सक्दैन। सही तरिकाले मानिस आर्थिक उन्नति हुनुका लागि भगवान बुद्धले दीघजाणु कोलिय पुत्रलाई दिनुभएको चार कुरालाई मनमा राखी काम गर्नु आवश्यक छ। ती हुन् :-

- (१) उट्ठानसम्पदा
- (२) अखन्दव सम्पदा
- (३) कल्याण भित्तता
- (४) समजीविकता

उट्ठानसम्पदा भनेको जो मानिसले आफ्नो आर्थिक उन्नति गरी इहलौकिक सुखको लागि जुन काममा निरालसी भई उपायको शल्यतायुक्त विचारले धार्मिकपूर्वक कामकाज गर्नमा समक्ष हुन्छ। यसैलाई उट्ठानसम्पदा कहन्छन्।

आरक्खसम्पदा भनेको जो व्यक्तिले बाहुलबलद्वारा पसिना बगाई उत्साह धार्मिकपूर्वक कमाएको सम्पत्ति गुप्तरूपले सुरक्षा गर्ने हो। गुप्तरूपले आफ्नो सम्पत्ति सुरक्षा गर्न नसक्ने भने मानिसको आर्थिक वृद्धि हुन गाह्रो हुन्छ। त्यसकारण राजा, चोर, आगो, पानी आदिले आफ्नो सम्पत्ति रक्षा गर्नेलाई नै आरक्ख सम्पदा भन्दछन्।

कल्याणमित्ता सम्पदा भनेको आफूभन्दा ज्ञानि गुणी, प्रजावान व्यक्तिहरूसँग र आफूभन्दा समान गुण भएका व्यक्तिहरूसँग सत्संग गर्ने हो। जो व्यक्ति सत्पुरुष व्यक्तिसँग सत्संग गर्दैन त्यो व्यक्तिको आर्थिक र इहलौकिक उन्नति हुन धेरै अप्ठ्यारो हुन्छ। त्यसकारण आर्थिक र इहलौकिक उन्नतिको लागि राम्रो व्यक्तिको संगत गर्नु अति आवश्यक छ।

समजीविकता भनेको आफूले उत्साहले कमाई सुरक्षा गरेको सम्पत्ति अति धेरै पनि होइन, अति थोरै पनि होइन, आय व्ययलाई समान रूपले बुझी खर्च गरेर समानरूपले जीविका गर्नु हो। जो व्यक्तिले यसरी जीविका गर्न सक्दैन त्यो व्यक्तिको आर्थिक विकास र इहलौकिक मुख हुँदैन। त्यसकारण मानिस आर्थिक र इहलौकिक उन्नति हुने हो भने समजीविकतालाई सम्झी बुझी जीवन यापन गर्नु अत्यावश्यक छ।

सामाजिक उन्नति भनेको प्रत्येक व्यक्तिको बाहिर र आन्तरिक उन्नतिबाट शुरु हुन्छ। समाजबाट सामाजिक बन्छ भने व्यक्ति समूहको एकाबद्धताबाट समाज बन्छ। त्यसकारण सामाजिक उन्नति शुरु हुनु नै व्यक्तिको उन्नति र परिवार उन्नतिबाट नै हो। यहाँ व्यक्तिको बाहिर उन्नति भनेको धर्मानुकूल

**Do not believe just
anything But think and
verify for yourself.**

Ajay Emporium

**Naghal Tole
Kathmandu, Nepal**

कमाएको आर्थिक उन्नति हो । भने मन शुद्ध गरी व्यवहार राम्रो गर्नु व्यक्तिको आन्तरिक उन्नति हो । त्यस्तै समाजमा बस्दा आफूले समाजमा गर्नु पर्ने कर्तव्य पालन गर्नु आवश्यक छ, सामाजिक उन्नतिको लागि सिंगालोवाद, मंगल सुत्तानसार आमा बुवालाई सेवा गर्नु, पति पत्नी धर्म रक्षा गर्नु, गुरूहरूप्रति आज्ञाकारी हुनु, भिक्षु श्रमण ब्राम्हणलाई दान प्रदान गर्नु, र सेवकहरूलाई राम्रोसँग व्यवहार गर्नु आदि नै सामाजिक उन्नतिको लागि प्रत्येक व्यक्तिले गर्नुपर्ने कर्तव्य धर्म हो ।

सुचरित्र उन्नति भनेको मानिसले राम्रो बानि व्यवहार धर्मानुसार सुधारी आफ्नो बानिलाई राम्रोसँग व्यवहारमा ल्याउनु हो । जबसम्म मानिसको बानि राम्रो हुँदैन तबसम्म मानिस इहलौकिक र परलौकिक सुखी हुन गाह्रो हुन्छ । त्यसकारण सांसारिक उन्नति र सुखको लागि सबभन्दा पहिलो मानिसमा हुनु पर्ने गुणांग नै आफ्नो कुबानीलाई सुवानि बनाई सुचरित्र हुनु हो । त्यसकारण विद्वानहरूले सुचरित्रको परिभाषा यसरी दिएका छन् :-

‘धन नभए पनि त्यति नोक्सानी भएको हुँदैन,
स्वास्थ्य बिग्रियो भने केही नोक्सानी भएको हुन्छ,
तर चरित्र भ्रष्ट भयो भने सर्वस्व गुमेको हुन्छ ।’

यस उपदेश अनुसार मानिसले धन र स्वास्थ्य भन्दा पनि पहिले आफ्नो चरित्रलाई राम्रो ठाउँमा राख्नु आवश्यक देखिन्छ । बुद्ध-धर्म अनुसार मानिस सुचरित्र हुनुको लागि सबभन्दा पहिले पाँचवटा अकुसल क्रियाबाट टाढा रहनु पर्छ । यो पाँचवटा अकुशल क्रियालाई बौद्धहरूले पञ्चशील भन्दछन् । पञ्चशील भनेको मानिसमा हुनुपर्ने नैतिक गुणांग हो । मानिसमा नैतिकता भएन भने मानिस पशु सरह हुन्छ । मानिसमा नैतिकता राम्रो भयो भने सर्वश्रेष्ठ पुरुष बन्दछ । ती पाँचवटा नैतिक गुणांग यस प्रकार धर्ममा उल्लेख छन् :-

- (१) अर्काको जीवन नाश नगरी रक्षा गर्नु,
- (२) अर्काले नदिएको धन सम्पत्ती नचोरी, रक्षा गर्नु,
- (३) व्यभिचारमा नलागि स्त्रिको गौरव गर्नु,
- (४) असत्य न बोल्नु, सत्य वचनको रक्षा गर्नु,
- (५) मद्यपान सेवन नगरी जीवन रक्षा गर्नु ।

शीलले शरीर र वचनको शुद्ध हुन्छ भने ध्यान भावनाले मनको शुद्ध हुन्छ । शील र भावना दुवैले मानिस दुश्चरित्रबाट सुचरित्र बन्दछ । त्यहिंबाट नै मानिसले इहलौकिक र परलौकिक सुख अनुभूति गर्दै अन्तमा लोकोत्तर सुख निर्वाणको अनुभूति गर्न थाल्छ । यही नै धर्मको विशेषता हो ।

**२५४९ औं बुद्ध जयन्तीको पावन अवसरमा हाम्रा समस्त ग्राहकवर्ग तथा शुभ चिन्तकहरूमा हार्दिक मंगलमय शुभ कामना व्यक्त गर्दछौं ।
ललित मण्डपका विशेष बौद्ध तीर्थयात्रा भ्रमण कार्यक्रमहरू**

ताइवान थाइल्याण्ड

बौद्ध राष्ट्र ताइवानका ताइपेइ, ह्वालिन, ताइटुंग, स्वाओसांग, सन्मुन, पुलि, ताइचुंग, लुकांगका आदि साथै थाइल्याण्डको बैंकक् शहरको १३ दिने भ्रमण ।

द. कोरिया थाइल्याण्ड

दक्षिण कोरियाका सियोल, कोरियन फोक मिलेज क्युगजु, पुसान, कोग्वाडो टापु आदि सहित थाइल्याण्डको बैंकक् शहरको ११ दिने भ्रमण ।

अन्य विस्तृत जानकारीका लागि सम्पर्क:

ललित मण्डप

टर्मिन्स एण्ड टर्स प्रा. लि.

हरिहर भवन, पुल्चोक, ललितपुर, (साभा यातायातको अगाडी)

फोन : ५५४६५२६, ५५३७२२३ मोबाइल : ९८४९२०८८२२

Stupa Internatoal (Pvt.) Ltd. Hotel Padma (Pvt.) Ltd.

G.P.O. Box 13823, 69 Boudha, Kathmandu

Tel: 4462452, 4470957 M. 9841213668 Shop: 4494179

Fax: 977-1-4481550 Email: stupa@net.np

Dell knows how

Authorised Distribution

World Distribution Nepal Pvt. Ltd.

P.O. Box: 11291 Siddhi Bhawan, Kathmandu

Tel.: 4243706, 4246234, 4263600,

Fax: 977-1-24243726,

E-mail: sales@ccnep.com.np. Website: www.wdn.com.np

नव वर्ष २०६२ र २५४९ ओं बुद्धजयन्तीको
सुखद् उपलक्ष्यमा सम्पूर्ण महानुभावहरूमा र
समस्त प्राणीया सुख, शान्ति एवं समृद्धिको
हार्दिक मंगलमय शुभकामना व्यक्त गर्दछ ।

सुमि फेशन लेडिज टेलर्स

परिवार

डिल्लीबजार, काठमाडौं ।

फोन नं. ४४२५७२८

Buddhism and the Modern World

Ven. *Beligalle Dhammajoti, Ph. D.*
Sri Vijaya Bimbaramaya,
Gammedapitiya, Hakmana,
Sri Lanka.

What is the modern world? I sit different from the archaic world? Are we entitled to say that archaic man is better than modern man? What are the major problems of modern times? These are the questions that try to find answers from Buddhism under this title. And we have to give proper answers to the questions, 'Can Buddhism be considered to be a panacea for all the problems and ills of modern man?'

Needless to say the world in which we live today is totally different from the ancient times. The major difference is that we are facing the danger of extinction in this modern world. Some scientists are of the opinion that the whole world could be affected by a nuclear war.

Day by day, hundreds and hundreds of problems arise. Environmental pollution, mal-nutrition, population problem, unemployment, pauperism, terrorism and the revolutionary nature of human beings are to name but a few. In brief, the whole world is in a state of chaos. Can this chaotic situation be impeded soon?

These can be considered to be man-made problems. Therefore, it is correct to say that man is digging his grave at a frantic rate. Today, we have to live in this competitive, money-centered and pleasure-seeking society. As a result, there is no co-operation among humans. We want co-operation and happiness instead of competition and unhappiness. So, we are in urgent need of a considerable change. And what is the answer for this unhappiness and competition? Is there any scientific thinking which is capable of bringing peace to these worldlings?

Albert Einstein, the father of modern science says:

"If there is any religion which is acceptable to modern scientific mind it is Buddhism. It is capable of bringing peace, prosperity and happiness into this profoundly disturbed world."

We have to focus our attention on this scientist's words. He says that Buddhism is the religion which is acceptable to modern scientific thinking. Scientific thinking discards all the mythical views and philosophies and it paved the way for tearing all the mythical curtains of certain religions.

We should be open-minded; pre-conceived ideas and prejudices should be given up. Here, it is possible to examine what is Buddhism and what the Buddhist

teachings are. It is not a secret doctrine and it is open to all worldlings. Buddhism is neither a theistic religion nor is it really a religion in the true sense of the term "Religion". There is no concept of supernatural God in early Buddhism and it is not a system of faith. It does not demand blind faith from its followers. Buddhism teaches you to cultivate "Saddha" but not "Bhakti". Bhakti means faith. Saddha has twofolds viz:

- 1) Amulika Saddha (Blind faith),
- 2) Akarawati saddha (confidence based on knowledge and inquiry).

We are advised to cultivate the Akarawati saddha whereas Amulika saddha is to be abandoned.

The embryonic form of scientific thinking can be seen through Buddhist texts although they belong to 6th century B.C. The Kalama sutta of the Anguttarankikaya gives an account of scientific thinking. It teaches us their way of grasping reality.

What is the Buddhist attitude to the problem of modern man. Buddhism says that all the problems of modern man arise as a consequence of men's desire, hatred and delusion.

Man abuses world resources and wealth by producing nuclear weapons. Why does he produce Supersonic fighters and nuclear submarines? Why are there Laser bombs and inter-continental Atomic Missiles? It is because of human's desire and hatred.

It is true to say, that over the entire world today spreads an invisible umbrella- the umbrella of nuclear terror. Roger. L. Shinn, the author of "Tangled World" says that any city on any continent can disappear instantaneously in mushroom cloud.

Man hates his own species. He is not intelligent enough to understand the state of human beings. According to the summary of the Vasettha sutta of the Majjhima Nikaya, there is one race in the world, That is human race. There is one caste in the world, that is human caste. All are equal before the moral law (Dhamma). Therefore, why are there useless war-games and war-affairs?

We find the following admonition in the Dhammapada which is considered to be the handbook of Buddhists:

"Hatred is never appeared through hatred in this world. It is appeared only by loving-kindness. This is an ancient law" 2

We should have motherly affection towards the human and non-human beings. "As a mother at the risk of her life loots after her own child, her only child, so also let every one cultivate a boundless compassion towards all beings."³

It is this attitude that political leaders of the modern world should cultivate. Supersonic fighters do not operate themselves. We must operate them. Who give the orders to operate them? They are given by our commanders or political leaders. They have hearts and minds which must be changed and it is possible to do so. The emperor Dharmasoka of India sets a fine example. It has been proved that through Buddhist teachings peace could be achieved, is not merely a theory.

Today, even our renewable resources are on the edge of crisis. Air, water and land pollution, deforestation, desertification, over-grazing, over-fishing, over-urbanization and over-industrialization are all man-made problems. This is because of the gap between scientific knowledge and moral understanding. In accordance with Buddhist teachings we should cultivate a sacred and friendly attitude towards nature. Nature is the mother of humans and she fosters us.

During the second week after the Enlightenment the Buddha silently taught a great moral lesson to the wordlings. As a mark of profound gratitude to the inanimate Bodhi tree (Ficus Religiosa) that sheltered him during his endeavor for enlightenment, he stood at a certain distance gazing at the tree with motionless eyes for one whole week. This is called 'the Animisalocana pooja' and this teaches us the lesson that nature should be respected. And nature requires a profound gratitude and friendly attitude from humans.

Mal-nutrition is a grave social problem today. We talk about 'world hunger' and 'Hunger-belt of the

earth.' Mal-nutrition does not mean only hunger. It has two facets, viz.

'Over-consumption;' and 'Under-consumption.' Rich people suffer from various diseases related to over-consumption whereas poor people suffer from certain illnesses related to under consumption. This is a result of misguided knowledge and desire (Tanha). What is the reason for mal-nutrition? Here, we have to focus for attention on the Buddhist theory of cause and effect (Hetu-phala dhammata)

- 1) Cause – Uncontrolled life style of the rich
- 2) Effect – Unequal distribution of world resources
- 3) Cause – Unequal distribution of world resources
- 4) Effect – Mal-nutrition

Who is responsible for this social problem? The answer is man's desire and selfishness. The solution to this economic problem is to change the hearts of humans.

Karl Marx, a political philosopher, wanted to drastically change the society through revolutionary methods. He later understood that it was not the correct way to change the world.

Writing a letter on 20th March, 1861 to his daughter, Laura Marx, he says; "Most of my time I am walking and breathing fresh air. I go to bed at 9.00 p.m. read nothing and write less, and generally I subside into emotional state of non-existence that Buddhism considers to be the height of human delicacy." ⁴ This explicitly shows that he practiced Buddhist meditation in his final days.

References:

- 1) Roger L. Shiinn, 'Tangled World'. New York, p. 115
- 2) Tehm Dhammapada (Ed. Max Muller), Verse 5, Delhi, 1965
- 3) Metta stutta, Suttanipata, Pali Text Society, London, 1965
- 4) Marx-Engels world, 9 Russian edition), Vol. 31, p. 426

With best complements of

बैंक अफ काठमाडौं लिमिटेड

Bank of Kathmandu Ltd.

New Road, P.O. Box: 9044 Kathmandu, Nepal

Tel: 4231556, 4231557, 4231558, 4231674, 4231575

Fax: 4223279, Tlx: 2820 BOOK NP

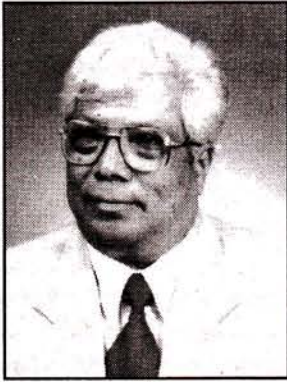
SWIFT: BOKLNPKA, Em-mail: noti@bok.com.np

BUDDHISM

(The religion which seeks a solution to the problem)

*Prof. Suwarna Shakya
Ombahal, Kathmandu*

Man, in a sense, is a heap of troubles and perplexities. Life is struggle because it is full of troubles and perplexities. It is necessary for men to learn the religion because he accumulates number of problems in the life. A

religion is meant to find a solution to the problem. He whose conduct is good always lives righteous life whereas he whose conduct is bad prefers sinful acts. From a religious viewpoint, he who does not harm others is a good person and he who harms others is a bad person. A bad person prefers sinful acts. A bad person is always quick to do such acts which are harmful not only to others but also to himself. It is evident that when a person takes unhygienic food, it harms his health. When he acts in a wrong way, he sustains an injury and suffers in mind. A righteous person never does an act which harms body and mind. Although a person refrains from doing an act which is harmful to himself, he, by virtue of human nature, is always fascinated by harmful acts. Bad nature crops in the mind of man not only because he is bad by nature but also because he is unable to distinguish between good and bad. Besides, he might have been unable to deviate himself from bad actions. It is the religion that helps people to transform their nature.

People study scriptures to know about the religion. People think that they can become righteous by doing as they are commanded by scriptures. There are various types of scriptures, due to which various types of religions have emerged. Generally, scriptures prescribe the way to practice a religion but sometimes religions also create scriptures. Man practices only that religion

which is based on his favorable scriptures. In some scriptures animal sacrifices are regarded as pious acts. In other scriptures polygamy is regarded as a pious act. Likewise, to fight a battle with swords and spears is also regarded as a religious act. Some scriptures allow their followers to drink into stupor as a religious act. Also there are some religions which encourage their followers to go on fasting and practice rigorous asceticism. In this way one can see that religions create scriptures and scriptures create religions. For this very reason, there are so many religious teachers and scholars. The religious teachers and scholars interpret the religions. Sometimes a the inherent meaning itself gets distorted in course of interpretation. Interpretation is done according to the human wisdom of the interpreter. Hence it is likely that the religion itself gets distorted in course of interpretation. Consequently, the behaviour of the followers also changes. They get confused about the truth, and illusions occur in their mind. Due to confusion, they manifest different behavior.

Men, by virtue of their nature, tend to have craving for sensual pleasures. Their craving for sensual pleasures is endless. Once people indulge themselves in sensual pleasures, it will be very difficult to retrieve them. An angry argument and disagreement arise among those who are subject to the worldliness. Kama (sensual passion), krodha (anger), lobha (greed), moha (attachment), mad (arrogance) and matsarya (jealous) crops in the mind of people who have indulged themselves in sensual pleasures. These defilements crop in their mind just as maggots appear in decaying meat. When an insect bites, the bite may be endurable but when a lot of insects bite together, the victim finds it unendurable and gets frantic. There are various types of insecticides but the problem is that the victims find it difficult to make a choice in the hour of need. It is said that pious acts triumph over impiety. But so-called

pious acts surely ruin the destinies of people. However, it does not mean that impiety should be encouraged it simply suggests that one needs to understand the true nature of pious acts before one does them. Otherwise, the so-called pious acts ruin the destinies of people. People know that superstition does not lead to the right destiny. When they believe superstition for a religion, where will they get to? The existence of heaven and hell is nothing more than an imagination. No one has ever seen either heaven or hell. Hence, one has to admit that it is nothing more than the hypocrisy of the religious teachers who mislead people to follow their instructions either in the hope of securing a place in heaven or in the fear of falling into hell. Such teachers deceive people and take advantage of their ignorance. Here comes up a question-what disadvantage is their in accepting such teaching as religion. Which provides happiness to its followers? Man feels sad when his wish is not fulfilled. Man feels sad when he fails to obtain desirable results of his deeds. Sadness is a big problem of human life.

Obviously, all the religions are meant to do good to people. Yet, it is not easy to practice a religion literally because there are contradictions between the teachings of the same scriptures. They teach people to be satisfied with what they have but at the same time they mention that satisfaction is a hindrance to progress. Likewise, scriptures say that war is the cause of ruin but at the same time they uphold war for the sake of rights. Some scriptures say devotees are greater than gods and the other scriptures of the same religion place gods in an exalted position. It is very hard to find scriptures which prescribe universal rule without any contradiction. They teach that you can do this and you can do that either. This every uncertainty is described as life. Even violent activities are carried out to make peace. Surprisingly, they uphold such activities. So, it is not easy for a lay person to understand the teachings of scriptures.

In some religions there are many gods. Each and every god appears to be great and mighty. Like human beings, gods are also believed to have their consorts and offspring. Each of them is believed to be great and mighty in their

respective field. This shows that religious rules lack universality. Without universality, no religion can be steady. And the unsteady teaching can never be accepted as a religion. Religion is merely a spiritual guide. When the guide shows different say to follow. It is natural for the way-farers to be perplexed. The same religion shows different way to get to the same goal. Even when you believe that different ways lead to the same goal, the way-farers get confused by different types of the ways. They are likely to choose unnecessarily long and tiresome route because of the confusing suggestions. Situations never remain the same for all the time. It is not appropriate to follow the same rule for all the situations. Hence, the religion allows its followers to behave independently in accordance with the situation. Such behavior may or may not be right. Both are equally possible. It might go wrong if the instructions are complicated.

While doing a thing, a problem may arise. In course of resolving one problem, another problem may come up. Every religion suggests one or the other way to solve the problem. Unfortunately, the ways prescribed by the same religion differed from each other. Almost all religious talk about the cause of the problem but the ways to solve it are so many in numbers that they are perplexing. The religion itself does not encourage people to be selfish but it is obvious that in many occasions the religion creates a situation favorable to a shrewd follower to take advantage of it. A religion is meant for salvation of human beings, Hence, it never leads people to ruin. However, people are likely to ruin their life due to the confusing teachings of the religion. Buddhism is one of the religions being practiced in the world. There may be some similarities between Buddhism and other religions. The teachings such as abstinence from violence, abstinence from stealing, abstinence from sexual misconduct, abstinence from speaking a lie and abstinence from alcohol are similar to other religions; In some cases emulation are also granted. However, Buddhism does not allow its followers to do any act which it has already declared as an unwholesome deed. But it does not mean that there are not any so-called Buddhists who have indulged themselves in the activities against the teachings of

Buddhism. Also there are some irresponsible people who distort the religion for the benefit of their individual interests and again blame the religion itself. Though they prefer their activities and behavior to be called Buddhist, it is not appropriate to call them Buddhism. Buddhism means the teachings of the Buddha, not the activities of the Buddhists.

It is said that Buddhism has eighteen branches. They emerged in different period of time. Each of them represents the individual thought of its expounder. The fundamentals of these branches are based not only on the teachings of the Buddha. In Hinduism different branches have their own lineage deity. Shaiva, Vaishnavi and Shakta are three different sects of Hinduism. Hinduism is their common name but they have their own way of practice, independent from each other. Buddhism is not based on any deity; it is based on the teachings of the Buddha. The Buddha is a great personage. So, it is not right to call the teaching that denies the existence of imaginary deities Buddhism. Different branches of Buddhism have derived their essence from the teachings of the Buddha and created their own practices, too. The branches of Buddhism are into similar to the Hindu sects. The branches of Buddhism are known as Yana or vehicles. Actually, they are not sects, but rather schools of thought or Vada. A tree may have many branches but every branch yields the same type of fruits. In Hinduism fruits are different in different sect but Pramatma (the Supreme Spirit) is the same. Hence, different branches are called sect, But Buddhism does not believe in the existence of God. So, the different branches of Buddhism are known as different Yana (vehicles) or Vada (vehicles) or Vada (schools of thought). Even when they split into two or many factions each of the factions begin to emerge as an independent school of thought. That is why there is a slight difference in the precepts or Sheela of each school. The precepts are disciplines. Discipline is a set of rules made to train your mind and body and to control your behavior. Because of the differences in rules, the precepts appear differently in different schools of thought of Buddhism. No matter how many schools of thought are there in Buddhism,

one can accept without any hesitation that Buddhism is the religion which suggests the straightforward and explicit way to solve the problems of human life. The virtues of the Buddha, the Dhamma (Buddha's teachings) and the Sangha (the community of the disciples of the Buddha), collectively known as Triratna (the five precepts), Dasha Sheela (the ten precepts), Chaturaryasatya (the four noble truths) and Aryastangikmarga (the eight old path) which includes Sheela (the precepts), Samadhi (right concentration of mind) and prajna (wisdom), Buddhism is a collection of facts that have a link with the Buddha and His life, Buddhism is solution to the problem of human life. Buddhism teaches people to hold the same view of suffering and happiness. It does not teach people to behave differently at the time of sorrow and happiness. It makes no discrimination against any living being. It wishes for the welfare of all the creatures in the world. The Buddhists do not believe that they can find a solution to their problem outside the teachings of the Buddha. Stealing never brings welfare to making. When one steals a thing, the other loses it. Any activity which brings harm even to a single person cannot be judged as right and humane. What is not humane is not Buddhism either. This principle applies in the matter of the precepts, too. For this very reason, Buddhism is regarded as the religion which solves the problem of human life. A way-seeker is required to practice the teachings of the Buddha until he or she attains Nirvan. Nirvan is a state of emancipation from the cycle of birth and death. To attain Nirvan is the ultimate goal of Buddhism. One cannot attain Nirvan unless one follows the path shown by the Buddha. One of the characteristics of Buddhism is that although one can not attain Nirvan merely by practicing different precepts set forth by the Buddha, he or she can attain Srotapatti (the first level of sainthood), Arhat (the highest level of sainthood) and other levels of sainthood, which emancipate him or her from the worldly troubles and perplexities. This is the reason why Buddhism is called the religion which seeks a solution to the problem of human life. Buddhism is also said to be practical and scientific, for the religion is solution to the problem—be it physical, mental or intellectual.

Celebrating Vaisak Poornima

Dr. Ganesh Mali

Vaisak Poornima – The full moon day of the month of Vaisak that falls this year on the 9th of Jeth, 2062 – is a day of great significance not only for the Buddhists but for all people of the world. On this day Buddha was born as prince Siddhartha, son of King Sudhodana and queen Mayadevi of Kapilvastu, Western Nepal. On this full moon day, he achieved full enlightenment, Samyak Sambodhi highest state of mind that a human being can achieve in the world, and on this very full moon day of Vaisak, he passed away into the immortal maha parinirvana. This day, therefore, is of triple significance for the people of the world.

Lord Buddha belongs to the people of the whole world, and for 45 years after his attainment of nirvanahood, he sought to distribute the nectar of his unparalleled wisdom to the people of the world. Vaisak Poornima, there, is a day to be celebrated by all the people of this world. For, who is Buddhist, after all? No one who is born in a Buddhist country or a Buddhist family but any one in the world who treads the Noble Eightfold Path prescribed by the Buddha for the happiness and welfare of humankind – the path of righteous view (of truth), righteous resolution, righteous speech, righteous actions of body and mind, righteous livelihood, righteous effort (to be good), righteous alertfulness and righteous concentration and tranquility of mind. In short, this is termed the path of righteous conduct (Side), righteous tranquility of mind (Samadhi) and righteous wisdom (Pragyan). So, anyone in the world who practises these three virtues is a Buddhist. So, let us all who have regard for righteous conduct, righteous tranquility of mind and righteous wisdom celebrate Vaisak Poornima, irrespective of our birth, caste, colour or creed.

But how to celebrate this auspicious day, living as we are in a troublesome world, with all sorts of vices like oppression, exploitation, bribery and loot, terrorism, murder, grinding poverty, atrocities, surrounded on all sides by bullets and bayonets with intrigues of selfish vested interests going on all around? Contradictorily, however, it is on such very occasion that we are strongly induced to remember the words and deeds of the prince of peace, Siddhartha Gautam Buddha, the blessed one. The whole world is yearning for peace and remembering Buddha.

Unfortunately enough, what we usually do on such occasions to set up an idol of Buddha, made of stone, brass or bronze or silver and gold (if we are rich enough), and offer flowers, fruits and sweets, burn incense, and then pray for peace. Some of us pray to grant us boons, to make us happy and prosperous in life, or to reserve for us a seat in the Heaven of Bliss (Sukhavate Bhuvan) in case of our death in this world. By looking at the idol of Buddha we imagine that the real Buddha is before us.

But the Buddha is not to be seen thus, remember what Buddha said to Vakkali, a monk, who used to sit beside Buddha watching and admiring his majestic personality, Buddha exhorted Vakkali thus “Ovakkali ! why do you look at my face ? What for do you look thus ? Is this body not subject to death and dissolution ? How can you ever see me being immersed in the mire of worldly lust, hatred and delusion ?, I am not in the world in worldly mind and body forms. Recognise thou my Nirvanic form.”

Now, if this is true of the living Buddha in flesh and blood, how much more is this true if the stone and metal idol that we set up before us ?

“One who sees the Dhamma (Truth), sees me said the Blessed one, and regarding the Dhamma, he has set before us the four Noble Truths including the noble eightfold Path. “You have to go along the path yourself. Tathagata shows the path. Going along path with righteous concentration of mind, one becomes free from the fetters of Mara (the Evilone).”

तुम्हे हि किञ्चे आतंज अक्खातारो तथागता
परिपत्रभा पमो ध्वन्ति भायिनो मारवन्ध ना ॥
(धम्मपद)

So, in order to celebrate the auspicious occasion of Vaisak Poornima, we have got to resolve seriously and produce in ourselves the ability to see the Blessed one by seeing his Nirvanic form, that is, by realising the Dhamma, by traversing the path of righteous conduct righteous meditations and righteous wisdom.

So let us all, of whatever caste, colour creed or country, pledge ourselves seriously, not only to reach the state of peace and bliss ourselves but also lay down our lives, if that be needed, to convey the message of peace to the whole world, and to bring peace to humankind on earth.

Buddhist View of Human Life

Bhikku Rahula
Dhyankuti, Banepa

What is the purpose of Life? This is a very common question that people often ask. It is not easy to give a satisfactory answer to this apparently simple and yet complex question. Although some people have given certain answers, according to their way of thinking, it seems that they are not very satisfactory answers to the intellectuals. The reason, they have not learned to see life objectively and to understand the proper perspective of life. They have created imaginations in their own minds about life within the limit their understanding capacity. At the same time we know that many religious teachers, great philosophers, well-known poets and great thinkers are also not satisfied about life. When we query about the opinion their life, most of them were found unable to give a clear picture and purpose of life. Some would say "life is full of suffering, uncertainty and unsatisfactory". Others would say, "How nice if we were never born." And others would ask: "Why were we born to this world with full of suffering?"

According to their concepts we can understand that they have seen life objectively, as it is. But the ordinary man only sees life superficially as it appears to him, and not as it really should be."

Some people were of the opinion that there is not specific purpose in life and that it can be utilized for any purpose. Based on this opinion there is something for us to ponder over wisely utilize life for purposes beneficial to ourselves as well as to others instead of wasting it for unnecessary things. The purpose of life depends on the way we handle and use it. If we misuse it by violating good humane qualities, by disgracing human dignity and committing immoral practices, or by giving into our human weaknesses it is impossible for us to achieve something worth-while in our life. But on the other hand, if we act wisely by observing universally accepted moral and ethical principles such as exercising patience, tolerance, sympathy, humility and kindness, as well as render some services to other and train the mind to be unbiased, then we should be able to achieve something noble and beneficial to all. Those who cultivate such virtues would experience peace, happiness, calmness and satisfaction. Life would then be worthwhile living! This type of life would be more meaningful and beneficial to everybody.

"Life wastes itself while we are preparing to live," says one learned man. "Sickness, old age, and miseries are the payment we are making for occupying this body of ours as a house," laments by another learned man. "We have to pay the price of fear and worry for creating selfish desires," yet says by another religious man. "Birth of a man is the birth

of sorrow. The longer he lives the more stupid he becomes. His thirst for survival in the future makes him incapable of living in the present", says another Chinese philosopher. "We are the result of what we were and will be the result of what we are" says the Buddha. When we consider all these views, we can find out and understand the true nature of life and its purpose.

If we are going to please only our senses as the purpose of our life, then, we must be prepared to face various problems arising from. Because no one can enjoy pleasure without facing different problems as a result of one's actions.

Regarding the behavior of man, one scholar has said: "Man is not what he is, man is what he is not." According to him, man does not behave as a real 'Man'. According to Buddhism, man is not a fixed substantive entity but as expression, existing literally only from moment to moment on the basis of energy. Human life neither appeared nor was created by anybody for an experimental purpose as a guinea pig for supernatural being. Life has its own individual identity.

We cannot understand the real nature of life due to our own ignorance and strong craving. That is why we crave to exist inspired of having to suffer in this world. Therefore it is impossible for us to find out whether or not there is any specific purpose to life in this world without proper understanding.

According to the teachings of The Buddha, a human life is the production of evolution of mind and matter. It is a long course of evolution that produces a human being. Material elements combined in various ways had generated the life and it serves as molecule of the power of thinking that evolves in to different stages vitalizing and modifying the matter. Human life is one of the stages that are attained in course of progress of mental and material evolution. The Buddha did not accept any contribution of a super being or a creator.

The Buddha explained the nature of journey and the way to make journey safe and the way to end the journey. According to him, if a person defiles his entity with impure thoughts and acts according to them, he had to undergo the undesired consequences. If one gets rid of evil thoughts and enriches his entity with wholesome thoughts and thereby refines his behavior so that the results may not harm either own progress or others' progress. After his departure from present identity, he is entitled to enter a human or divine birth and the consecutive results of his past acts can be enjoyed prosperous life until the time end."

May all beings be happy and long life.

स्वाँया पुन्हीया भिन्तुना

च्वमि: घोषक शाक्य 'प्रदीप'
टक्सार, भोजपुर
थौकन्ह्य न्हूगु बानेश्वर, यै ।

भिन्तुना भिन्तुना भिन्तुना
सकल नेपामिपिन्त भिन्तुना
स्वाँया पुन्हीया लसताय्
दुनुलगनिसें भिन्तुना
जन्मजुल शिद्धार्थ कुमार थौयागु दिनसः
भीगु हे देःया लुम्बिनी साल उदानस
त्याग याना बिज्यात फुक्कं राज्य सुख
फुका छोयगु तातुना दक्को प्राणीमा दुःख
भिन्तुना भिन्तुना नेवामिपिन्त भिन्तुना
स्वाँया पुन्ही लसताय् दुनुलगनिसें भिन्तुना
लाना बिज्यात बोधिज्ञान थौयागु हे दिनसः
जुल पुजा याये योग्यम्ह महामानव गौतमबुद्ध

मैत्री, करुणा, मुदिता एवं अहिंसा शान्तिया धर्मोदेश
यिबा बिज्यात सारनाथसः पंचभद्रवर्गीयपिन्त
भिन्तुना भिन्तुना सकल प्राणीपिन्त भिन्तुना
स्वाँया पुन्ही लसताय् दुनुलगनिसें भिन्तुना
विश्वय् न्यंकभन चतुरार्थ सत्यमा
ह्वना बिज्याज्यां अमृतोदेश
लना बिज्यायत महापरिनिर्माण
जम्बुद्विपया पवित्रस्थल कुशीनगरस
भिन्तुना भिन्तुना भिन्तुना सकल नेपामिपिन्त
भिन्तुना
स्वाँया पुन्हीया लसताय्
दुनुलगनिसें भिन्तुना

May peace and harmony prevail
on the earth, on the
auspicious occasion of 2549th
Buddha Jayanti

Hotel Yak & Yati

Durbar Marg

GPO Box 1061

reservation@yakandyeti.com

www.yakandyeti.com

Tel: 977-1-4248999

Fax: 977-1-4227782

मेत्ता सेन्टर

नव वर्ष २०६२ र २५४९औं बुद्धजयन्तिको सुखद उपलक्ष्यमा शान्ति-सुख र समृद्धिको हार्दिक मङ्गलमय शुभकामना यहाँहरूमा व्यक्त गर्दैछौं । मेत्ता सेन्टर-मैत्री केन्द्र बाल आश्रम ध्यानकुटी बनेपालाई सर्वप्रकारले सहयोग गरिदिनुभएका र गरिदिने सम्पूर्ण महानुभावहरूलाई कृतज्ञता प्रकट गर्दै उनति एवम् प्रगतिको लागि अभ्र टेवा मिलेछ भन्नेआशा र विश्वास लिएका छौं भने तपाईंहरूको सुखद भविष्यको कामना गर्दैछौं ।

मेत्ता सेन्टर (मैत्री केन्द्र) परिवार

ध्यानकुटी, बनेपा

यहाँका थप सहयोगको अपेक्षा राख्दछौं ।

एक बालिकाको लागि मासिक खर्च :

साधारण : रु. २०००/-

विशेष : रु. ४०००/-

२५४९ औं

बुद्ध - जयन्तीको

उपलक्ष्यमा

मंगल मैत्री कामना गर्दछौं ।

विश्व मोटर ट्रेडर्स

ख-२,४०८, पुतलिसडक, काठमाडौं, नेपाल ।

फोन नं: ४२२५६२५, ४२४४९७३, फ्याक्स: ४२२९८५५

ईमेल: vmtautoparts@wlink.com.np

टोयोटा, मित्रसुबिसि, निशान, इसुजु, सुजुकि इत्यादि गाडिका पार्ट्सहरू को लागि सम्पर्क गर्नुहोस् ।

Hold not a deed of little worth, thinking 'this is little to me'.
The falling of drops of water will in time fill a water-jar.
Even so the wise man becomes full of good.
Although he gathers it little by little.

M.R.

Pashmina Industry

(Manufacturer Wholesaler and Exporter)

P.O.Box : 5741 PCN-19, Thamel, Kathmandu, Nepal

Tel : (Res) : 01-495120, 492066 (Show Room) : 01-429495, 429168

Fax : 00977-1-492066, e-mail : rajesh@madat.wlink.com.np

Dealer in :

Pashmina, Cashmere Shawls, Dhaka Shawls,
Cotton Garments & All Kind of Nepali Handicrafts

A Prayer for Buddha's Birthday

Ven. Master Hsing Yun

Fo Guang Shah, Taiwan

Oh Great, compassionate Buddha,
We are here to worship with sincerity and respect
Your birth into this world
When all the flowers bloomed
During the warmth of spring,
Exotic flowers were of spring,
Exotic flowers were contending
In beauty and fascination in Lumbini garden
Everyone in Kapilavatu was rejoicing,
Gentle breezes spread the fragrance,
All birds sang in unison,
From that moment on,
There was promise in the human world,
From that moment on,
There were Buddha's teachings in the human world
You, with one hand pointed to the sky
And the other pointed to the earth,
Issued the declaration of human being
The uniquely honored one in the world
You took seven steps
Clusters of lotus flowers appeared
And used the pure and clean Buddha truth
Like water,
To wash away the stains of earthly illusion
Immediately
Muddy mountain streams became crystal clear,
Burned-out torches flourished,
The heavens played wonderful music,
The earth displayed rare, auspicious signs,
All these signs were welcoming your arrival
To this world,
Oh Great, compassionate Buddha,
Because of your birth in this mundane world
Your forty-nine years of teaching the Dharma
Will have influence for far more than countless kalpas!

नव वर्ष २०६२ र बुद्ध सम्बत् २५४९ औं
बुद्धजयन्तीको सुखद् उपलक्ष्यमा सम्पूर्ण
महानुभावहरूमा र समस्त प्राणीमा सुख,
शान्ति एवं समृद्धिको हार्दिक मंगलमय
शुभकामना व्यक्त गर्दछु ।

गुडविल फाइनेन्स कम्पनी लिमिटेड

पोष्ट ब.नं ८८६७, डिल्लीबजार, काठमाडौं, नेपाल
फोन ४४२२२९० फ्याक्स ४४९६०५२
E-mail: goodwill@finance.wilk.com.np

नव वर्ष २०६२ र बुद्ध सम्बत् २५४९ औं
बुद्धजयन्तीको सुखद् उपलक्ष्यमा सम्पूर्ण
महानुभावहरूमा र समस्त प्राणीमा सुख,
शान्ति एवं समृद्धिको हार्दिक मंगलमय
शुभकामना व्यक्त गर्दछु ।

स्वस्थ, शुद्ध र स्वादिष्ट

Sole Distributor:

Tunche Trans Himalayan Trading Concer
P.O.Box: 5836, Chittadhar Marg, Kathmandu, Nepal,
Telephone: 4263300, 4268988,
Fax: 977-1-4262994, Email: sdt@vianet.com.np

नव वर्ष २०६२ र बुद्ध सम्बत् २५४९ औं बुद्धजयन्तीको सुखद्
उपलक्ष्यमा सम्पूर्ण महानुभावहरूमा र समस्त प्राणीमा सुख,
शान्ति एवं समृद्धिको हार्दिक मंगलमय शुभकामना व्यक्त गर्दछु ।

मास म्युच्युल फण्ड को-अपरेटिभ लिमिटेड MASS MUTUAL FUND COOPERATIVE LIMITED

डिल्लीबजार, काठमाडौं, फोन ४४३२०८८
E-mail: massmutualfund@yahoo.com

सबै किसिमका सुनका गर-गहना
तथा चाँदीका भाँडाकुँडाको
लागि सधैं सम्भन्नु होस् ।

देव कर्नर (देवरत्न शाक्य)

नक्साल, भगवतीबहाल, काठमाडौं ।

फोन नं. ४४३४८६८, ४४२३९९७

देव कर्नर सेवा समितिद्वारा सञ्चालित निःशुल्क शववाहन
सम्पर्क फोन: ४४३४०९३, नक्साल, भगवतीबहाल

नव वर्ष २०६२ र बुद्ध सम्बत् २५४९ औं बुद्धजयन्तीको सुखद्
उपलक्ष्यमा सम्पूर्ण महानुभावहरूमा र समस्त प्राणीमा सुख,
शान्ति एवं समृद्धिको हार्दिक मंगलमय शुभकामना व्यक्त गर्दछु ।

Subha Prathiba Enterprises

Dharmapath, Kathmandu

Tel: 4226183, 4242599 (O)

Fax: 977-1-4253314, Mobile: 9851020899

E-mail: rocksham@honscom.np

नव वर्ष २०६२ र बुद्ध सम्बत् २५४९ औं बुद्धजयन्तीको सुखद्
उपलक्ष्यमा सम्पूर्ण महानुभावहरूमा र समस्त प्राणीमा सुख,
शान्ति एवं समृद्धिको हार्दिक मंगलमय शुभकामना व्यक्त गर्दछु ।

प्रोप्राईटर

हिराकाजी अवाले

रामकाजी अवाले

आर. के. ईटा उद्योग

सम्पर्क कार्यालय

ल.पु. ग्वाकोचोक, चक्रपथ

कारखाना: नमस्ते पेट्रोल पम्प, ग्वाको

अफिस: ५५२१४१०, ५५४७१७७, निवास: ५५२५३७४, ५५२५८७५

नव वर्ष २०६२ र बुद्ध सम्बत् २५४९ औं
बुद्धजयन्तीको सुखद् उपलक्ष्यमा सम्पूर्ण
महानुभावहरूमा र समस्त प्राणीमा सुख,
शान्ति एवं समृद्धिको हार्दिक मंगलमय
शुभकामना व्यक्त गर्दछु ।

सिद्धि ट्रेडिङ कन्सर्न प्रा.लि.

क-१/१०८, त्रिपुरेश्वर काठमाडौं, नेपाल

फोन ४२६०२९०, ४२६१२८९

फ्याक्स ४२६००४१

नव वर्ष २०६२ र बुद्ध सम्बत् २५४९ औं
बुद्धजयन्तीको सुखद् उपलक्ष्यमा सम्पूर्ण
महानुभावहरूमा र समस्त प्राणीमा सुख,
शान्ति एवं समृद्धिको हार्दिक मंगलमय
शुभकामना व्यक्त गर्दछु ।

SIDDHARTHA PRINTING PRESS

Kanibahal-6, Lalitpur

Tel.: 5540549, 5524430

Fax: 5524430

Mobile 98510-36054

E-mail: nanda@enet.com.np

बौद्ध गतिविधि

बुद्धपूजा र धर्मदेशना

काठमाडौं । प्रत्येक पूर्णिमाको दिन आनन्दकुटी विहार, स्वयम्भूमा नियमित रूपमा हुँदैआइरहेको बुद्धपूजा र धर्मदेशनाको कार्यक्रम चैत्रशुक्लपूर्णिमा (लुतिपुन्ही) को दिन सम्पन्न भयो । सोही विहार निवासी भिक्षु कुमारकाश्यप महास्थविरबाट बुद्धपूजा संचालन र शीलप्रदान गर्नुका साथै भिक्षु अश्वघोष महास्थविरले धर्मदेशना गर्नु भएको थियो । विहान ज्ञानमाला भजन खलः स्वयम्भूबाट ज्ञानमाला भजन गरेर आरम्भ भएको उक्त कार्यक्रममा उपस्थित समस्त भिक्षु, अनगारिका गुरुमाहरू र उपासक-उपासिकाहरूलाई जलपान र भोजन प्रदान गरियो । उक्त जलपान, भोजनको व्यवस्था कमिलाछि, काठमाडौंका तीर्थनांरायण मानन्धरबाट सम्पन्न भएको थियो ।

श्रमणेर प्रब्रज्या सम्पन्न

२४, वैशाख । बुद्ध विहार भृकुटीमण्डप । अखिल नेपाल भिक्षु महासङ्घका धर्मानुशासन धर्मोदय सभाका अध्यक्ष भिक्षु अश्वघोष महास्थविरको उपाध्यायत्वमा कुलपुत्रलाई विनयानुकूल श्रमणेर प्रब्रज्या दीक्षा प्रदान गरियो । कीर्तिपुरका हेराकुमार श्रेष्ठ तथा गुजेश्वरी श्रेष्ठका सुपुत्र विजय श्रेष्ठलाई उदेन श्रमणेर नामाकरण गरिएको छ । विहारका प्रमुख भिक्षु कोण्डव्यले मन्तव्य व्यक्त गर्नुभयो ।

पाल्पामा शान्ति न्याली सम्पन्न

२५, ४९औं बुद्ध जयन्तीको पुनित उपलक्ष्यमा पाल्पा जिल्लामा सप्ताहव्यापी कार्यक्रमको आयोजना गरिएको छ, जसअनुसार आज मिति २०६२-२-३ गते मङ्गलबार पहिलो दिन धर्मचक्र युवा सङ्घको आयोजनामा तानसेन नगर भित्र मोटरसाइकल न्याली सम्पन्न भयो । “शान्तिको लागि मोटरसाइकल न्याली” नारा लिएर तानसेनको सितलपाटीबाट शुभारम्भ भयो र वर्तुङ्गसम्म न्याली पुगेको थियो । न्यालीमा १३५ वटा मोटरसाइकलको सहभागिता थियो । न्यालीमा सहभागीहरूलाई भगवान बुद्धको प्रतिमा र थुप्रै पुरस्कारहरूबाट पुरस्कृत गरिएको थियो । कार्यक्रम सङ्घका अध्यक्ष श्री राजेन्द्रबहादुर बज्राचार्यको अध्यक्षतामा सम्पन्न भएको थियो । प्रमुख अतिथि बुद्ध जयन्ती मूल समारोह समितिका अध्यक्ष श्री दशरथ मुनि शाक्य रहनुभएको थियो । न्याली कार्यक्रमको संयोजक श्री दिपेश मान बज्राचार्यले गर्नुभएको थियो । कार्यक्रम सञ्चालन धर्मचक्र युवा सङ्घका सचिव श्री संजय राज शाक्यले गरेको थियो ।

“भवतु सब्ब मङ्गलम्”

श्रद्धेय श्रमणेर शीलरत्न-गुणानुस्मरण

नगदेश बुद्ध विहारमा गत सात वर्ष अघिदेखि नै आवासीय भइ आउनुभएका श्रद्धेय श्रमणेर शील रत्न गत वि.सं. २०५५ चैत-१७, लुतिपुन्ही, चैत पूर्णिमाको दिनमा यस भौतिक संसारबाट सदा सदाको निम्ति विदा हुनुभएको थियो । वहाँ श्रमणेरको गुणानुस्मरण गरी हिजो मिति २०६२ वैशाख ११, चैत्र पूर्णिमा - लुतिपुन्हीको दिनमा नगदेश बुद्ध विहारमा बुद्ध पूजा सम्पन्न गयो । सो पुनित बुद्ध पूजामा श्रद्धेय भिक्षुविपस्सीबाट अस्तशील-पञ्चशील प्रदान गरी शुभारम्भ भएको पूण्यतिथि कार्यक्रममा नगदेश बौद्ध समूहका सचिव उपासक कृष्णकुमार प्रजापतिले शीलरत्न श्रमणेरको गुणानुस्मरण गरी वहाँको जीवनी माथि प्रकाश पार्नुभयो भने श्रद्धेय भिक्षु विपस्सीले धर्मोपदेशको क्रममा बुद्धकालिन ऐतिहासिक राजा उद्देनको जीवनी बारे चर्चा गर्नुभयो । बुद्ध पूजाको समाप्ती लगत्तै श्रद्धेय भिक्षु-श्रमणेरहरूबाट “पवित्र परित्राण” पाठ गर्नुभयो भने अन्तमा श्रद्धेय भिक्षु श्रमणेरलगायत उपस्थित उपासक-उपासिकाहरू सम्मिलित भई सामूहिक पूण्यानुमोदन गरी दिवंगत श्रमणेरको सद्गति र निर्वाण कामना गरी वहाँको सप्त वर्षीय पूण्यतिथि कार्य सम्पन्न गरियो ।

थेरवादी बौद्ध संस्कार अनुरूपको

विवाह कार्य सम्पन्न

नगदेश बुद्ध विहारको धम्महलमा हिजो श्रद्धेय अगम महासङ्घम जोतिक धज्द्वय भिक्षु अश्वघोष महास्थविर र त्रिपिटकाचार्य भिक्षुकुमार काश्यप महास्थविरको प्रमुख आतिथ्यमा भिक्षु सङ्घबाट “पवित्र परित्राण”-मङ्गल सूत्र, महाजयमङ्गल गाथा र शुभ आशिष बचन पाठ गरी नगदेश बौद्ध समूहका सचिव उपासक कृष्णकुमार प्रजापतिको माहिली कुलपुत्री सुश्री सुनिता प्रजापतिको मध्यपुरस्थित नगर-७, बाहारखा बजारस्थितका स्व. श्रीगोविन्द र श्रीमति प्राणमाया शाखदेवको कनिष्ठ कूलपुत्र श्री हरि ओम् शंखदेवसित थेरवादी बौद्ध संस्कार अनुरूप प्रणयन सूत्रमा आवद्ध गरी विवाह कार्य सम्पन्न गराउनुभयो । सो पवित्र एवम्, पुनित कार्यको शुभारम्भ अगावै श्रद्धेय भिक्षु अश्वघोष महास्थविरज्यूबाट पञ्चशील प्रदान गरि बुद्ध पूजा गरियो । बुद्ध पूजा पश्चात नव-बर-बधुलाई पञ्चशीलबाट दीक्षित गराई सकेपछि “पवित्र परित्राण” पाठ श्रवण गराएर ‘स्वयम्बर’ कार्य सम्पन्न गरियो भने नव बर-बधुलाई पाँच-पाँचवटा प्रतिबद्धताहरू जाहेर गर्न लाग्यो । गृहस्थ दाम्पत्य जीवन सुखमय बनाउन तीन प्रतिबद्धताहरू पालना गर्नु र अनुशरण गर्नु आवश्यक छ ।

प्रमुख अतिथि श्रद्धेय भिक्षु अश्वघोष महास्थविरले गृहस्थ दाम्पत्य जीवन सुखमय बनाउने लगायत बुद्धकालीन घटनाहरूबारे धर्मोपदेश दिनुभयो भने श्रद्धेय भिक्षुकुमार काश्यप महास्थविरले बौद्ध संस्कारानुरूपको वैवाहिक सम्बन्धको महत्व बारे धर्मोपदेश गर्नुभयो । श्रद्धेय भिक्षु कुमार काश्यप महास्थविरले (दुलहा) लाई परित्राण सूत्र धागो नाडीमा बाँधी दिनुभयो भने दुलहाले दुलहीलाई सूत्र धागो बाँधी दिनुभयो । यसरी प्रणयनसूत्रमा आवद्ध हुनुभएका नव वर-बधुलाई “भवतु सव्व मङ्गलम्.....” आशिष बचन पाठ गरी अन्तमा पूण्यानुमोदन गरी विवाह कार्य सम्पन्न गर्‍यो । अन्तमा दान प्रदान कार्य भिक्षु सङ्घलाई गरी भोजनको प्रबन्ध गर्‍यो । विवाह कार्यको शुभ उपलक्ष्यमा आफन्त र इस्टभित्र, छरछिमेकीलाई शुद्ध साकाहारी भोजनको प्रबन्ध गर्‍यो ।

लुम्बिनी विकास कोष विषय सम्बन्धी अन्तरक्रिया कार्यक्रम

थेरवाद बौद्ध दायक केन्द्रीय परिषदको आयोजनामा लुम्बिनी विकास कोषका नव-नियुक्त सदस्य-सचिव श्रीगोविन्द चित्रकारको स्वागत एवम. लुम्बिनी विकास कोष विषय सम्बन्धी अन्तरक्रिया कार्यक्रम, केन्द्रीय दायक परिषदका अध्यक्ष बखतबहादुर चित्रकारको सभापतित्वमा धर्मचक्र विहारमा सम्पन्न भयो ।

अन्तरक्रिया कार्यक्रममा गोविन्द चित्रकारले आफ्नो भावि कार्यक्रम माथि प्रकाश पार्दै, लुम्बिनी विकासको व्यवस्थापन सुसञ्चालनको निम्ति प्राथमिकता दिएको र जनसहभागिताको निम्ति पनि आह्वान गर्नुभयो ।

लुम्बिनी विकास कार्यमा नेपाली कला र संस्कृति झल्काउनु पर्ने, पर्यटकको निम्ति लुम्बिनीको सम्पूर्ण क्षेत्रको रोडम्यापको रूपमा सानो पुस्तिका (Brochure) तयार गरी वितरण गर्नुपर्ने बुद्धबचनमा आधारित “धम्मपद” पाली, नेपाली र अङ्ग्रेजी भाषामा सज्जाउनु पर्ने लगायत सुझावहरू उपस्थित सहभागीहरूको तर्फबाट प्रस्तुत भएकोमा शिघ्रै उल्लेखित सुझावहरू कार्यान्वयन गर्ने गराउनुपर्ने बारे चर्चा भयो ।

अन्तमा श्रद्धेय भिक्षु विपस्सी लगायत उपस्थित सहभागीहरू सरिक भई सामूहिक पूण्यानुमोदन गरी सभा सम्पन्न गरियो ।

“भक्तपुरमा परियत्ति परिक्षार्थीहरूलाई सम्मान”

१७ वैशाख बु.सं. २५४८ का परियत्ति शिक्षाका विभिन्न कक्षाहरूमा उत्तीर्ण विद्यार्थीहरूलाई मुनिविहारमा प्रमाणपत्र र पुरस्कार प्रदान गरी सम्मान गरियो । भक्तपुरका पचास भन्दा

बढी परिक्षार्थीलगायत अभिभावकहरूको पनि उपस्थिति रहेको उक्त कार्यक्रम पञ्चशील प्रार्थनाबाट शुरु भयो । कार्यक्रममा परिक्षार्थीहरूतर्फबाट तुलसीकाजी मानन्धर, रोजिना बज्राचार्य, सोना अवाल, सविना शाक्य, सुजन शाक्यले परियत्ति शिक्षाको महत्व बारे बोल्नुभयो । त्यस्तै अभिभावक तर्फबाट प्रदिपरत्न शाक्य र प्रशिक्षार्थीतर्फबाट लक्ष्मीचन्द्र बज्राचार्यले बोल्नुभएको थियो भने परियत्ति शिक्षा केन्द्रतर्फबाट भिक्षु बोधिज्ञानले परियत्तिसम्बन्धी विस्तृत जानकारी दिनुभयो । युवा बौद्ध पुचः र मैत्रय युवा सङ्घको संयुक्त आयोजनामा सम्पन्न उक्त कार्यक्रममा तिर्थराज बज्राचार्यले स्वागत मन्तव्य दिनुभयो भने धर्मरत्न शाक्यले धन्यवाद ज्ञापन गर्नुभएको थियो । रामकृष्ण वैद्यको सभापतित्वमा आयोजनामा भएको सो कार्यक्रममा प्रमर्भुख अतिथि शिक्षु विपशी धम्मरामोले प्रमाणपत्र तथा पुरस्कार प्रदान गर्नुभयो । पूण्यानुमोदनपछि समापन भएको उक्त कार्यक्रमको सञ्चालन उत्तमतारा बज्राचार्यले गर्नुभएको थियो ।

बुद्ध प्रतिमा प्रतिस्थापन तथा अनावरण

वैशाख २७ गते, पाल्पा, तानसेन । अखिल नेपाल भिक्षु महासंघका अध्यक्ष कुमार काश्यप महास्थविरको अध्यक्षतामा पाल्पास्थित महाचैत्य विहारमा बुद्ध प्रतिमा प्रतिस्थापन तथा अनावरण कार्य सम्पन्न भयो ।

उक्त कार्यक्रममा मूर्ति प्रतिस्थापन तथा मूर्ति निर्माण गर्न सहयोग गर्नुहुने दाताहरूलाई सम्मान तथा कदर पत्र प्रदान गरिएको थियो । कार्यक्रम पश्चात भिक्षु संघ, गुरुमा तथा उपस्थित समस्त उपासक उपासिकाहरूलाई भोजनको पनि व्यवस्था गरिएको थियो ।

त्यस्तै २७ गतेकै दिन पाल्पाको ज्ञानमाला सभाको आयोजनामा महाचैत्य विहार, टक्सारस्थित तानसेन, महाचैत्य विहारको धर्मकक्षमा अखिल नेपाल भिक्षु महासंघका अध्यक्ष कुमार काश्यप महास्थविरले मूर्तिप्रतिस्थापन तथा अनावरण कार्य सम्पन्न गरिएको थियो । उक्त समयमा विविध धार्मिक कार्यक्रम पनि सम्पन्न भएको थियो । कार्यक्रममा, पाल्पा उद्योग वाणिज्य संघका सभापति लगायत विभिन्न व्यक्तिले कार्यक्रम बारे बोल्नुभएको थियो ।

उक्त विहारका अध्यक्ष कचोरमान शाक्यको सभापतित्वमा सम्पन्न भएको उक्त कार्यक्रममा स्वागत तथा धन्यवाद मन्तव्य उपाध्यक्ष द्वय क्रमशः चन्द्रलाल शाक्य, उत्तम कुमार बज्राचार्यबाट भएको थियो । सभा संचालक सचिव त्रिरत्न लाल शाक्यबाट भएको थियो ।

बुद्धानुभावद्वारा सर्वत्र मैत्री छाओस्
विश्वभरिका राग-द्वेषरूपी अग्नि शान्त होस्
२५४९ औं बुद्धजयन्तीको पावन अवसरमा
प्राणीमात्रलाई हामी यही शुभ-कामना व्यक्त गर्दछौं ।

पवित्र स्वयम्भू महाचैत्य तथा यस क्षेत्र भनेको नेपालको आफ्नो मात्र नभई सम्पूर्ण विश्व मानव समुदायकै साझा सम्पदा हो । तसर्थ यसको सुरक्षा, सरसफाईदेखि लिएर अन्य सम्पूर्ण रूपमा यस क्षेत्रलाई नै समुन्नत गरी विश्व-सामु हाम्रो देश नेपालको गौरव प्रतिष्ठा सदैव कायम राख्ने कार्यमा हामी नेपालीहरू सदैव तत्पर भई लागौं ।

स्वयम्भू व्यवस्थापन तथा संरक्षण महासमिति

स्वयम्भू, काठमाडौं, फोन नं. ४२७७२३६, ४२८१८८९